

440-1

15. 05. 2008

WYDZIAŁ
OPINIA
2008 -05- 14
L.dz. ....
Podpis .....

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
Urząd Miasta Lublin

MOPR
MOPR
Lublin

SPRAWOZDANIE

z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Lublinie w roku 2007
oraz potrzeby
wynikające z realizacji zadań

Lublin, maj 2008

opracowanie: Dział analiz i sprawozdawczości
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Opiniuje i
Zastępca Prezydenta Miasta Lublin
Opiniuje
Dyrektor
Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych
Jerzy Kuś
Paweł Fijałkowski
15.05.08

15.05.2008r.

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną miasta Lublin, której zadaniem jest koordynacja systemu pomocy społecznej w mieście poprzez realizację zadań gminy i powiatu. Działalność Ośrodka finansowana jest: ze środków budżetu miasta oraz ze środków budżetu państwa.

Ośrodek, zgodnie ze statutem, realizuje zadania własne i zlecone gminie, zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat, określone ustawami oraz zadania pomocy społecznej przyjęte do realizacji na podstawie zawartych porozumień i umów z organami administracji rządowej lub jednostkami samorządu terytorialnego. Zadania Ośrodka określają w szczególności ustawy: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce alimentacyjnej.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE	7
1. Struktura organizacyjna	7
2. Zatrudnienie	9
II. DOCHODY I WYDATKI MOPR	10
1. Dochody MOPR	10
1.1. Dochody budżetu miasta	10
1.2. Dochody budżetu państwa.....	12
2. Wydatki MOPR	12
2.1. Wydatki ze względu na zadania	12
2.2. Wydatki ze względu na przeznaczenie środków	13
III. ŚWIADCZENIOBIORCY POMOCY SPOŁECZNEJ	15
1. Świadczeniobiorcy ze względu na formę pomocy.....	15
1.1. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń pieniężnych.....	16
1.2. Świadczenia niepieniężne.....	17
IV. POMOC ŚRODOWISKOWA	18
1. Rodziny korzystające z pomocy środowiskowej.....	18
1.1. Rzeczywista liczba korzystających z pomocy.....	18
1.2. Struktura rodzin objętych pomocą.....	19
2. Powody przyznania pomocy.....	20
3. Zadania własne i zlecone gminy.....	21
4. Kontrakty socjalne.....	22
5. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.....	22
6. Krajowe Programy Pomocowe	24
6.1. Kontynuacja programu pomocy dla rodzin dotkniętych suszą w 2006 r oku.....	24
6.2. Program pomocy dla rodzin, które ucierpiały w wyniku złych warunków atmosferycznych.....	24
6.3. Centrum Aktywności Lokalnej.....	25
7. Współpraca.....	25
7.1. Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem.....	25
7.2. Dzień Solidarności z Osobami Chorującymi Psychiczenie „Schizofrenia – otwórzcie drzwi”.....	25
7.3. Wolontariat w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie.....	26
7.4. Działania środowiskowe prowadzone na rzecz rodzin wymagających wsparcia.....	26
7.5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie świadczenia pomocy usługowej.....	27
7.6. Centrum Integracji Społecznej „Integro”.....	27
7.7. Areszt Śledczy w Lublinie.....	27
7.8. Prace społecznie użyteczne.....	28

8. Punkty konsultacyjne, świetlice socjoterapeutyczne.....	29
9. Ośrodki Wsparcia działające w strukturach MOPR.....	29
9.1. Dzienny Ośrodek Wsparcia - Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów.....	29
Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych.....	29
Centrum Interwencji Kryzysowej.....	30
9.4. Centrum Aktywności Środowiskowej.....	32
10. Pomoc na rzecz uchodźców, repatriantów, cudzoziemców i kombatantów.....	33
10.1. Pomoc uchodźcom.....	33
10.2. Pomoc dla osób z pobytom tolerowanym.....	34
10.3. Pomoc dla innych grup cudzoziemców.....	34
10.4. Pomoc dla kombatantów.....	35
10.5. Pomoc dla repatriantów.....	35
10.6. Pomoc dla osób spełniających obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej.....	35
V. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.....	36
1. Rodziny zastępcze.....	36
1.1. Typy rodzin zastępczych.....	37
1.2. Odpłatność rodziców naturalnych za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.....	38
2. Usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek.....	39
2.1. Formy pomocy na rzecz usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek.....	39
3. Placówki opiekuńczo – wychowawcze i Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy.....	40
3.1. Typy placówek, nad którymi MOPR sprawuje nadzór.....	40
3.2. Wychowankowie korzystający ze wsparcia placówek.....	41
3.3. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych.....	42
3.4. Nadzór nad placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.....	43
3.5. Mieszkania chronione dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych.....	45
VI. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	45
VII. DOME POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKI WSPARCIA.....	46
1. Dome pomocy społecznej.....	47
2. Ośrodki wsparcia.....	48
VIII. ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ LUBELSKI BANK ŻYWNOSCI.....	49
IX. ŚWIADCZENIA SOCJALNE.....	49
1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń socjalnych.....	50
2. Analiza wypłaconych świadczeń i zestawienie wydatków.....	51
3. Świadczenia nienależnie pobrane.....	53
4. Zadania związane z postępowaniem egzekucyjnym.....	54
X. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ W DZIAŁANIACH MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE.....	55
1. @lterEgo PIW EQUAL.....	55

2. EduPart. Partnerstwo na rzecz edukacji i pobudzania aktywności rodzin.....	55
3. „Sami Sobie – program rozwoju standardów jakości usług dla pracowników socjalnych”	56
4. Awans. Integracja społeczna i zawodowa młodzieży z osiedla im. A. Grygowej	56
XI. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBLIN 2005 – 2013	57
XII. POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2007.....	58
1. Aplikacja o środki pozabudżetowe na lata 2007 – 2013.....	58
2. Rozwój placówek podległych Ośrodkowi.....	60
3. Inne zamierzenia.....	60

Załącznik Nr 1 - *Zadania zrealizowane w roku 2007 w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005 – 2013.*

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE

1. Struktura organizacyjna.

Zgodnie z postanowieniem Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 284/2005 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 1 sierpnia 2005 roku w sprawie regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie (z późniejszymi zmianami) Ośrodek jest jednostką organizacyjną Miasta, przy pomocy której Prezydent wykonuje zadania samorządu gminnego i powiatowego z zakresu: pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, świadczeń socjalnych, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczki alimentacyjnej określone ustawą o pomocy społecznej oraz innymi ustawami.

Zadania Ośrodka realizowane są w ramach trzech pionów, jako zespołów zadań przyporządkowanych poszczególnym zastępcom Dyrektora:

- 1) **ds. pomocy środowiskowej**, zajmującego się realizacją pomocy w formie przyznawania świadczeń i pracy socjalnej osobom i rodzinom poprzez organizowanie, nadzór i koordynowanie pracy filii Ośrodka, zadań z zakresu integracji uchodźców w Polsce oraz innych zadań z zakresu pomocy środowiskowej,
- 2) **ds. opieki nad dzieckiem i rodziną**, zajmującego się realizacją rodzinnej opieki zastępczej nad dzieckiem, udzielaniem pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnianie wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, sprawowaniem nadzoru nad działalnością placówek opiekuńczo-wychowawczych, ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, realizacją zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i innych zadań z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną,
- 3) **ds. świadczeń socjalnych**, zajmującego się w szczególności: ustalaniem, przyznawaniem i wypłatą świadczeń socjalnych, postępowaniem egzekucyjnym wobec świadczeniobiorców oraz postępowaniem wobec dłużników alimentacyjnych.

W obszarze działania pionu ds. pomocy środowiskowej funkcjonują:

1. dział pomocy środowiskowej, zajmujący się sprawami z zakresu pomocy środowiskowej, szkoleń, metodyki pracy i informacji związanych z funkcjonowaniem Ośrodka;
2. stanowisko ds. uchodźców, repatriantów i kombatanatów;
3. filie, zajmujące się realizacją pomocy w formie przyznawania i wypłaty świadczeń oraz pracy socjalnej osobom i rodzinom. Filie są komórkami organizacyjnymi Ośrodka, usytuowanymi w poszczególnych dzielnicach miasta:
  - Filia nr 1, przy ul. Lubartowskiej 6-8,
  - Filia nr 2, przy ul. Kresowej 9,
  - Filia nr 3, przy ul. Mieszka I - 4,
  - Filia nr 4, przy al. Kompozytorów Polskich 8,
  - Filia nr 5, przy ul. Nałkowskich 114.

W skład filii, które podlegają bezpośrednio zastępcy Dyrektora ds. pomocy środowiskowej, wchodzi dział, wieloosobowe stanowiska pracy oraz sekcje pracy socjalnej.

4. Centrum Interwencji Kryzysowej ul. Szewska 1;
5. Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych, ul. Młyńska 18;
6. Dzienny Ośrodek Wsparcia - Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów, ul. Nałkowskich 114,
7. Centrum Aktywności Środowiskowej, ul. Grykowej 4B,
8. Punkty konsultacyjne:
  - a) Punkt Konsultacyjny Filii Nr 2 MOPR - ul. Kresowa 9,
  - b) Punkt Konsultacyjny dla Rodzin z Problemem Alkoholowym i Dotkniętych Przemocą Domową Filii Nr 2 MOPR - ul. Kresowa 9,
  - c) Punkt Konsultacyjny dla Osób i Rodzin z Problemem Alkoholowym Filii Nr 4 MOPR - ul. Kompozytorów Polskich 8,
  - d) Punkt Konsultacyjny dla Osób i Rodzin z Problemem Alkoholowym Filii Nr 5 MOPR - ul. Nałkowskich 114,
  - e) Punkt Konsultacyjny dla Osób i Rodzin Uzależnionych od Alkoholizmu i Osób Dotkniętych Przemocą Domową Filii Nr 5 MOPR - ul. Piekarska 27,
10. Świetlice socjoterapeutyczne:
  - a) Świetlica Socjoterapeutyczna ul. Piekarska 27,
  - b) Świetlica Socjoterapeutyczna ul. Głęboka 10.

W obszarze działania pionu ds. opieki nad dzieckiem i rodziną funkcjonują:

- 1) dział ds. opieki nad dzieckiem i rodziną, w ramach którego funkcjonują sekcje ds.: placówek opiekuńczo - wychowawczych, integracji ze środowiskiem i sekcja ds. rodzin zastępczych;
- 2) dział ds. osób niepełnosprawnych, który zajmuje się realizacją zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

W obszarze działania pionu ds. świadczeń socjalnych funkcjonują:

- 1) dział ds. świadczeń socjalnych, zajmujący się w szczególności: ustalaniem, przyznawaniem i wypłatą świadczeń socjalnych oraz sprawozdawczością w tym zakresie,
- 2) dział obsługi, ewidencji i informacji mieszkańców, zajmujący się w szczególności: przyjmowaniem, rejestrowaniem, weryfikacją, redystrybucją złożonej dokumentacji przez osoby ubiegające się o świadczenia socjalne, postępowaniem egzekucyjnym wobec świadczeniobiorców oraz udzielaniem informacji dotyczących ustalania, przyznawania i wypłaty świadczeń socjalnych.

Ponadto w strukturze Ośrodka funkcjonują:

- 1) dział finansowo-księgowy, zajmujący się obsługą finansowo-księgową Ośrodka, za którego prawidłowe wykonywanie zadań odpowiada główny księgowy,

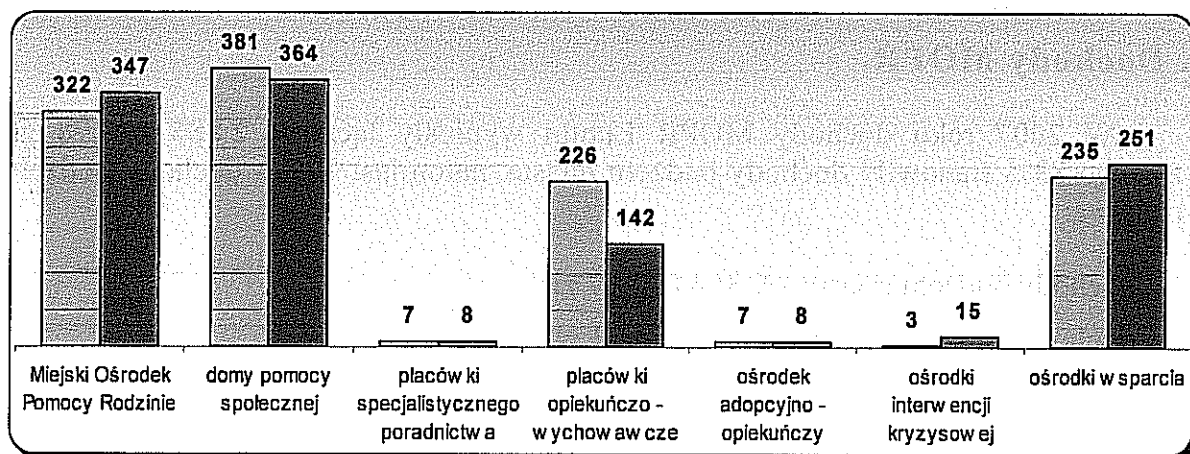
- 2) dział analiz i sprawozdawczości, zajmujący się sporządzaniem analiz i sprawozdań dotyczących działalności statutowej Ośrodka oraz realizacją projektów europejskich, którym kieruje kierownik,
- 3) dział ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia, zajmujący się kompletowaniem dokumentacji w celu wydania decyzji kierujących do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej, placówek ds. pomocy osobom bezdomnym, mieszkań chronionych oraz sprawowaniem nadzoru nad działalnością placówek i wykonywaniem innych zadań z zakresu pomocy społecznej, którym kieruje kierownik,
- 4) działy, o których mowa w pkt. 1 - 3 podlegają bezpośrednio Dyrektorowi,
- 5) sekcje i samodzielne stanowiska pracy bezpośrednio podległe Dyrektorowi:
  - sekcja administracyjna,
  - sekcja organizacyjna,
  - stanowiska radców prawnych,
  - stanowiska informatyków,
  - stanowisko ds. audytu wewnętrznego.

2. Zatrudnienie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej zatrudnionych było **1 135 osób**. W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił 4% - owy spadek liczby zatrudnionych – w 2006 roku zatrudnionych było ogółem 1 181 osób. Największe zmniejszenie etatów miało miejsce w placówkach opiekuńczo - wychowawczych - o 84 osoby. W przeciwieństwie do placówek, w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie nastąpił wzrost zatrudnienia – w 2007 roku zwiększono liczbę etatów o 25.

Szczegółową liczbę zatrudnionych w latach 2006 – 2007 przedstawia Wykres 1.

Wykres 1. Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Porównanie lat 2006 – 2007.

Nadal najwyższy poziom zatrudnienia występuje w domach pomocy społecznej – pracownicy w nich zatrudnieni stanowią 32% kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (364 osoby).

Niewiele niższy jest poziom zatrudnienia w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, w którym jest zatrudnionych 347 osób, a więc 31% ogółu zatrudnionych.

Kadrę pomocy społecznej w MOPR tworzą przede wszystkim osoby zajmujące stanowiska pracowników socjalnych (w tym m.in. specjaliści pracy socjalnej, starsi pracownicy socjalni, pracownicy socjalni). W sekcjach pracy socjalnej (w terenie) zatrudnionych jest 130 osób, co stanowi 68% ogółu pracowników socjalnych - angaża na stanowisku pracownika socjalnego posiada ogółem 191 osób, czyli 55% pracowników MOPR.

Zgodnie z artykułem 110 ust. 11 Ustawy o pomocy społecznej *„ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”*.

Według danych Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin, na dzień 31.06.2007 roku, w mieście Lublin zamieszkiwało 335 963 mieszkańców.

Analiza zatrudnienia wskazuje, że stan zatrudnienia jest zgodny z zapisem ustawy – na 1 zatrudnionego pracownika socjalnego przypada 1 759 mieszkańców. Przyjmując jednak zatrudnienie w sekcjach pracy socjalnej, czyli liczbę pracowników realizujących zadania pomocy społecznej w terenie, na dzień 31 grudnia 2007 roku, w sekcjach pracy socjalnej zatrudnionych było 130 pracowników, a zatem na 1 pracownika przypadało **2 584 mieszkańców**.

Aby więc zadania pomocy społecznej były realizowane zgodnie z założeniami, w sekcjach pracy socjalnej musiałyby być zatrudnionych łącznie nie mniej niż 168 pracowników socjalnych.

III. DOCHODY I WYDATKI MOPR

1. Dochody MOPR.

W 2007 roku dochody MOPR Lublin wyniosły łącznie: **2 885 126,98 zł**, z czego 83% stanowiły dochody budżetu miasta, natomiast 17% - dochody budżetu państwa:

1. dochody budżetu miasta – 2 364 802,67 zł,
2. dochody budżetu państwa – 520 324,31 zł.

1.1. Dochody budżetu miasta.

Dochody MOPR Lublin to:

- odpłatność za świadczone usługi opiekuńcze potrzebującym mieszkańcom z terenu miasta Lublina w wysokości: 2 024 533,13 zł. (stanowiły 92% dochodów jednostki w 2007 r.);
- odpłatność rodzin za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wyniosła w 2007 r. 39 914,96 zł;
- odpłatność rodziców naturalnych jako częściowy zwrot kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych przyniosły 5 973 zł. Wpłat dokonało 6 osób spośród 47 dłużników;
- otrzymano również dochody z tytułu terminowej płatności ZUS i podatku dochodowego od osób fizycznych na kwotę: 2 388,05 zł. Odpłatność za usługi w Centrum Aktywizacji Seniora przy filii nr 5 MOPR wyniosła: 3 710,66 zł.;
- uzyskano wpływy z PFRON dotyczące 2,5% kosztów obsługi w wysokości: 218 883,12 zł.

Dochody nieplanowane to:

- zwrot dotacji z Domu Matki Weroniki, ul. Romanowskiego 6 wyniósł: 2 011,11 zł – dzieci oddane do adopcji decyzją sądu;
- odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wyniosła 11 783,00 zł. (spłat dokonały 4 osoby z 20 dłużników), natomiast wpływy ze zwrotu nienależnie pobranych świadczeń na kontynuowanie nauki wyniosły 1 494,50 (spłat dokonały 2 osoby spośród 16 dłużników);
- 5,62 zł. to odsetki od nie zwróconej dotacji – Świetlica Sokolik;
- odpłatność za pobyt wyniosła 1 556,70 zł (w tym: 1 087,10 zł. to odpłatność za pobyt w Schronisku dla Bezdomnych ul. Dolna Panny Marii 32; 469,60 zł, to odpłatność za pobyt w Fundacji SOS ul. Bronowicka);
- zwrot kosztów przez OPS z innych gmin za pobyt podopiecznych w Schronisku ul. Dolna Panny Marii 32 (2 073,00 zł.), Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży: 540,94 zł.;
- 17 769,04 zł to zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowanków opuszczających rodziny zastępcze oraz rodzin zastępczych z tytułu otrzymanej pomocy pieniężnej – wpłat dokonało 9 osób spośród 30 dłużników;
- spłaty zasiłków zwrotnych udzielonych podopiecznym w poprzednich latach wyniosły: 24 181,48 zł (refundacje poniesionych kosztów zasiłków w latach ubiegłych z innych ośrodków pomocy społecznej w wysokości 15 442,98 zł oraz spłaty zasiłków celowych, zwroty z ZUS w wysokości 8 738,50 zł);
- wpływy wyniosły 6 202,13 zł., w tym m.in. refundowane wynagrodzenia z PFRON i Biura Pracy (6 138,33 zł.) koszty upomnień (63,80 zł.);
- 2,54 zł. odsetki od rachunku bankowego programu Sokrates;
- wpływy z tytułu zwrotu kosztów za usługi opiekuńcze refundowane przez GOPS-y – 1 698,88 zł;
- 0,71 zł odsetki od zwróconej dotacji Klub Kobiet Amazonki, 0,01 zł odsetki od środków na rachunku bankowym Fuga Mundi.

1.2. Dochody budżetu państwa.

- odpłatność za świadczone usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 35 431,32 zł.
- odpłatność za świadczone usługi rehabilitacji zdrowotnej, społecznej, żywienia oraz usługi dodatkowe w: ŚDS Roztocze – 7 030,36 zł., ŚDS Misericordia – 3 452,87 zł., ŚDS Absolwent 2 856,18 zł, ŚDS Mefazja – 925,57 zł, ŚDS Serce 586,89 zł,
- spłacone zaliczki alimentacyjne – 81 721,10 zł.

Dochody nieplanowane:

- zwrot nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz świadczeń socjalnych, których termin spłaty upłynął z dniem 31.12. 2004 r. - 83 597,44 zł, spłat dokonało 219 osób z 499 dłużników;
- odsetki od nienależnie pobranych świadczeń socjalnych – 3 828,18 zł;
- zwrot nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych, wychowawczych i pielęgnacyjnych przekazane z ZUS, KRUS, Urzędów Pracy i innych jednostek na podstawie Rozporządzenia MGPIPS z dnia 20 IV 2004 r.: 2 887,48 zł, spłat dokonało 10 osób z 96 dłużników, wpłacono odsetki od wyżej wymienionych świadczeń w wysokości 402,72 zł;
- zwrot zaliczek alimentacyjnych wyniósł 62 477,23 zł;
- refundacja poniesionych kosztów z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego od zasiłków stałych w latach poprzednich wyniosła – 1 192,91 zł;
- rozdz. 85214 – 82 543,78 zł, w tym spłata świadczeń przez 63 osoby spośród 298 dłużników na kwotę 16 607,79 zł, przekazane refundacje zasiłków z ZUS – 49 664,79 zł, spłaty dokonane przez GOPS – 16 271,20 zł.

2. Wydatki MOPR.

2.1. Wydatki ze względu na zadania.

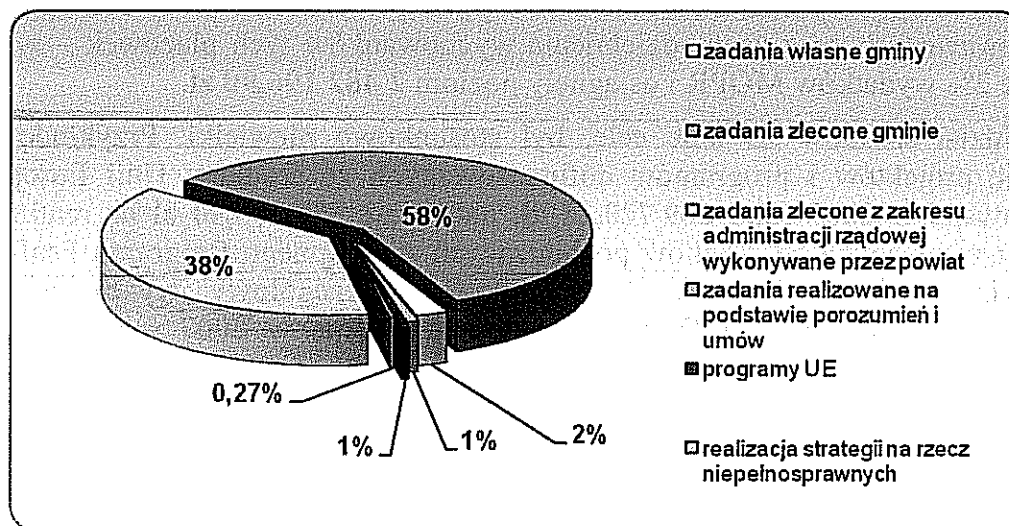
W 2007 r. wydatki MOPR w Lublinie osiągnęły poziom: 124 881 941,43 zł, w tym:

- zadania własne (włącznie z profilaktyką alkoholową) – 47 949 432,28 zł,
- realizacja strategii na rzecz osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie prowadzenia warsztatów terapii zajęciowej – 334 956,52 zł,
- zadania zlecone gminie – 72 105 914,06 zł,
- zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat – 2 822 125,58 zł,
- zadania realizowane na podstawie porozumień i umów – 999 792,38 zł,
- zadania dofinansowane środkami Unii Europejskiej – 669 720,61 zł.

W ujęciu procentowym, najwyższy był udział wydatków przeznaczonych na realizację zadań zleconych gminie osiągając poziom 58% - owe, w dalszej dopiero kolejności Ośrodek obciążony był wydatkami z zakresu zadań własnych gminy, które stanowiły 38% ogółu poniesionych wydatków.

Wydatki poniesione przy realizacji pozostałych zadań stanowiły łącznie zaledwie 4% wydatków poniesionych przez MOPR, co obrazuje Wykres 2.

Wykres 2. Procentowy podział wydatków MOPR na realizację poszczególnych zadań w 2007 roku.

2.2. Wydatki ze względu na przeznaczenie środków.

Analiza danych pod kątem przeznaczenia środków wskazuje, że największy był udział wydatków na świadczenia socjalne wypłacane przez Pion świadczeń socjalnych realizujący zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce alimentacyjnej. Wydatki na świadczenia socjalne wyniosły **60 064 473,92 zł** i stanowiły 48% ogółu wydatków MOPR.

Znaczne, choć zdecydowanie mniejsze, były wydatki na zasiłki i usługi pomocy społecznej, czyli pomocy środowiskowej, opierającej się na realizacji zadań własnych i zleconych gminie – wyniosły ogółem **30 770 882,63 zł**, stanowiąc 25% wydatków Ośrodka.

Wyraźnie zaznaczają się również wydatki dotyczące utrzymania Ośrodka, które były wyższe niż w 2006 roku o 13% i osiągnęły w roku sprawozdawczym poziom **15 091 812,70 zł**, czyli 14% ogółu wydatków. W kwocie tej mieszczą się m.in. koszty wynagrodzeń pracowników, zakupy materiałów, energii, a także remonty i inwestycje.

Znacznie niższy był poziom przekazanych dotacji na prowadzenie domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia, funkcjonujących na terenie miasta Lublin, nad których działalnością Ośrodek sprawuje nadzór merytoryczny i finansowy. Pomoc dla nich wyniosła **6 954 613,04 zł**, a więc 6% środków wydatkowanych w 2007 roku przez MOPR.

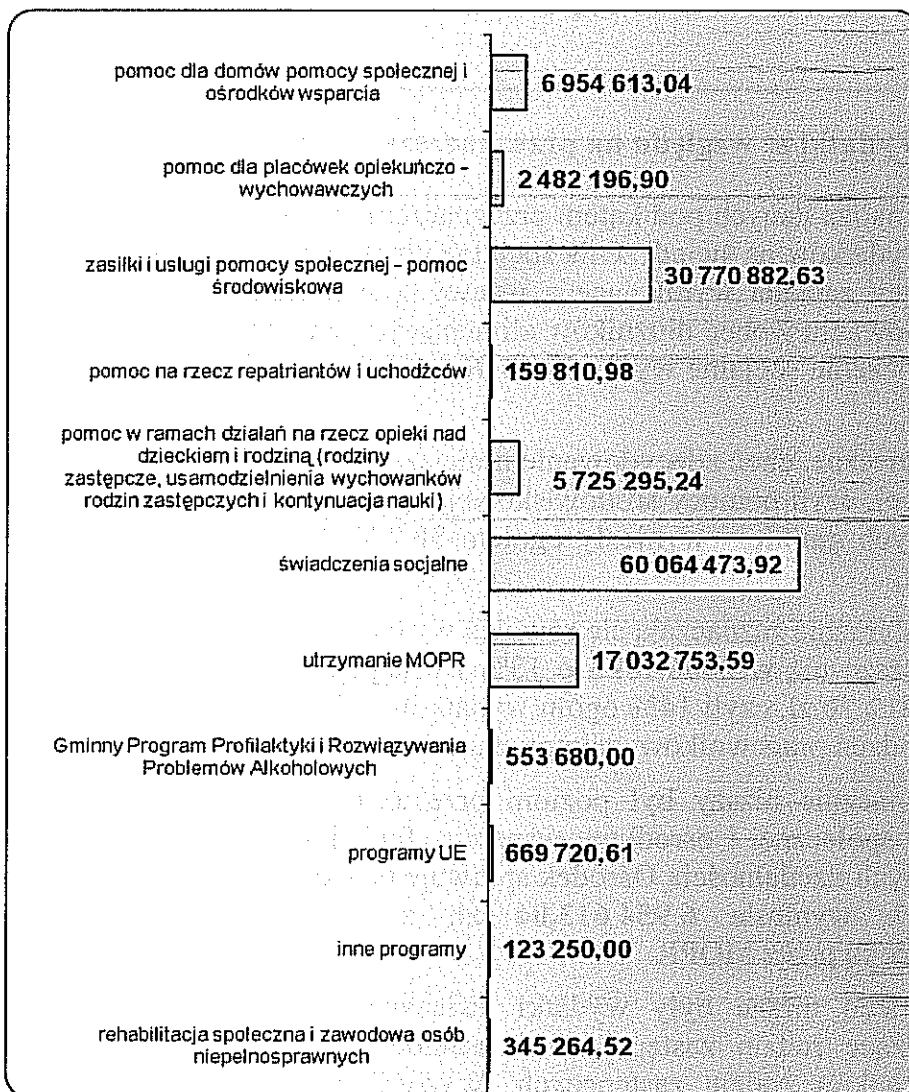
Nieco niższe były wydatki związane z opieką nad dzieckiem i rodziną, a dotyczące rodzin zastępczych i usamodzielniających się/kontynuujących naukę wychowanków rodzin zastępczych. Wydatki na wypłatę świadczeń dla tej grupy świadczeniobiorców oraz pochodnych od wynagrodzeń dla osób pełniących funkcję

zawodowych niespokrewnionych rodzin zastępczych (składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz pracy), a także realizację programu z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną wyniosły łącznie **5 725 295,24 zł**, co stanowi 5% wydatków Ośrodka.

Niższe były wydatki związane z dotacją na prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz usamodzielnienia wychowanków tych placówek – wyniosły zaledwie 2% wydatków MOPR i osiągnęły poziom **2 482 196,90 zł**.

Udział środków na inne cele, był stosunkowo niewielki. Przykładowo, na realizację projektów i programów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej wydatkowano w 2007 roku **669 720,21 zł**, natomiast **553 680,00 zł** na realizowanie zadań finansowanych ze środków pochodzących z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Szczegółowy wykaz wydatków poniesionych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2007 roku przedstawia Wykres 3.

Wykres 3. Wydatki MOPR ze względu na przeznaczenie środków w 2007 r.

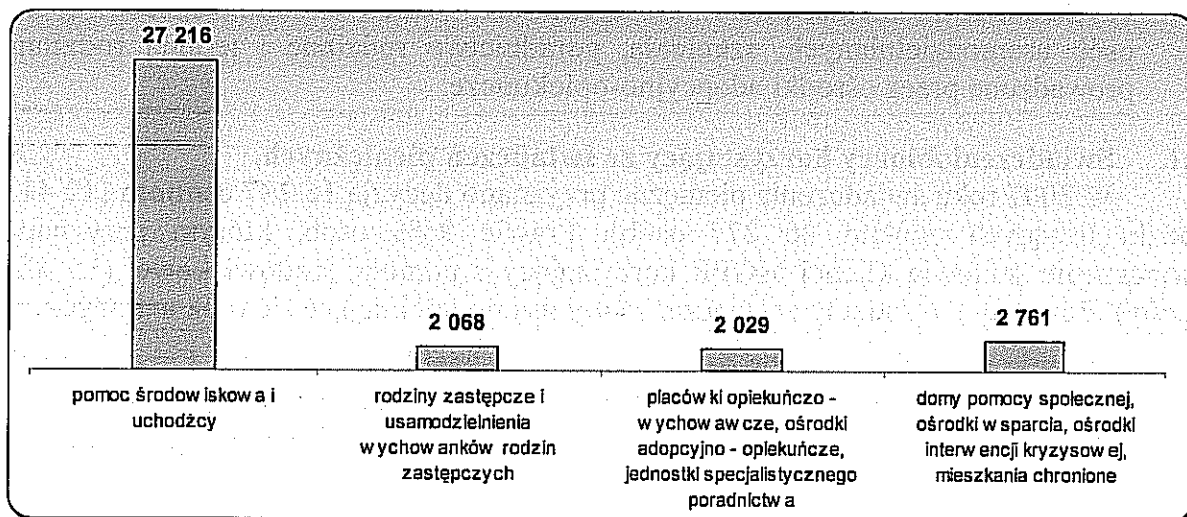

IV. ŚWIADCZENIOBIORCY POMOCY SPOŁECZNEJ.

W 2007 roku pomocą wynikającą z realizacji ustawy o pomocy społecznej objęto ogółem ponad 33 tys. osób, co stanowi 9% mieszkańców miasta Lublin¹, dane przedstawia Wykres 4.

Zdecydowanie najwięcej osób objętych jest pomocą środowiskową. Osoby objęte tym wsparciem stanowią niemal 81% ogółu korzystających z systemu pomocy społecznej w mieście.

Wykres 4. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2007 r.

Należy dodać, że część osób korzysta jednocześnie z różnych form wsparcia i np. osoba pobierająca świadczenia z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej może być również objęta pomocą finansową i pracą socjalną w ramach pomocy środowiskowej, a osoba umieszczona w domu pomocy społecznej mogła uprzednio korzystać z pomocy środowiskowej w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania etc.

1. Świadczeniobiorcy ze względu na formę pomocy.

Zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej świadczenia pomocy społecznej dzielą się na:

- 1) **świadczenia pieniężne:** zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców;

¹ Dane dotyczą pomocy z zakresu zadań własnych i zleconych gminie, zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanej przez powiat, zadań realizowanych na podstawie porozumień i umów. Liczba mieszkańców wg Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin: 335 963 osób.

2) świadczenia niepieniężne: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo-wychowawczej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

1.1. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń pieniężnych.

W 2007 roku świadczenia pieniężne przyznano decyzją **16 297 osobom** (12 411 rodzin liczących ogółem 26 277 osób). Prawie 95% osób, którym przyznano świadczenie stanowią klienci MOPR korzystający z pomocy środowiskowej (15 420 osoby). Pozostałe, to rodziny zastępcze, osoby usamodzielniające się oraz uchodźcy.

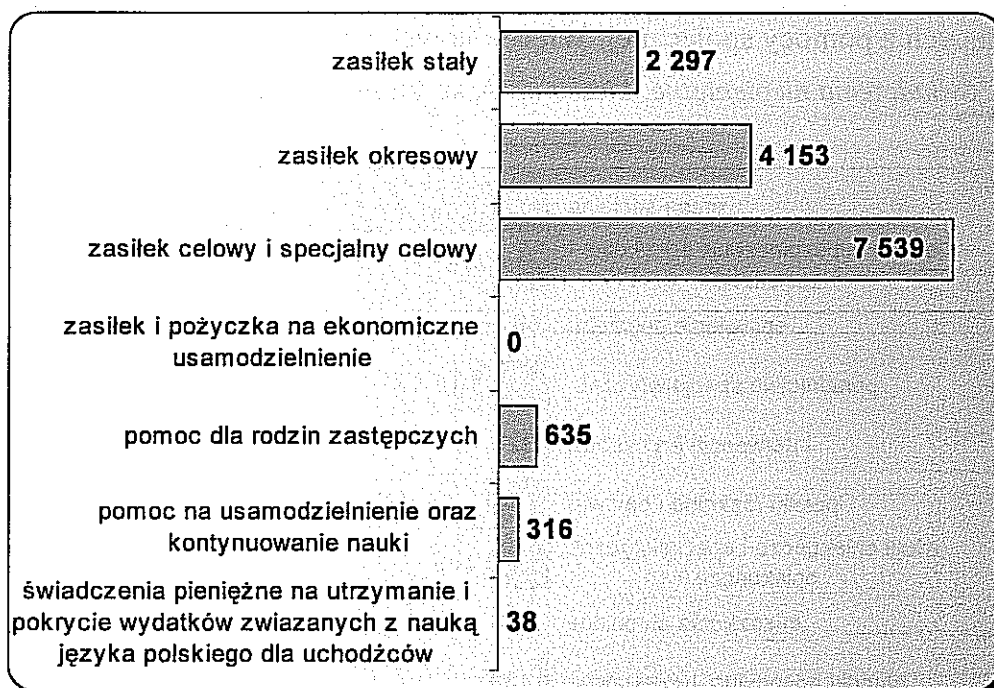
Zdecydowanie największa liczba osób korzystała z **zasiłków celowych i specjalnych celowych** – tę formę pomocy przyznano **7 539 osobom**. Z zasiłków jednorazowych skorzystało ogółem 46% odbiorców pomocy finansowej. Świadczenia te przyznawane były z przeznaczeniem na: na zakup odzieży, obuwia, żywności, uregulowanie zaległości czynszowych, energetycznych i in.

Znaczna była również liczba osób korzystających z zasiłków okresowych **4 153**. Stanowiły one 25% świadczeniobiorców korzystających z pomocy pieniężnej.

Średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 146,09 zł, przy czym przeciętnie świadczeniobiorcy otrzymywali to świadczenie przez ponad 5 miesięcy w roku.

Dalsza analiza zwraca uwagę na liczbę osób otrzymujących zasiłki stałe – w 2007 roku było to **2 297 osób** (14% ogółu korzystających z pomocy pieniężnej). Średnia wysokość zasiłku wyniosła 358,64 zł. Każdy ze świadczeniobiorców otrzymywał to świadczenie przeciętnie przez niespełna 10 miesięcy w roku.

Wykres 5. Świadczenia pieniężne pomocy społecznej. Liczba osób, którym decyzją przyznano poszczególne świadczenia w 2007 r.

W związku z wystąpieniem na terenie województwa lubelskiego suszy w 2006 r. (kontynuacja wypłat zasiłków na pokrycie strat związanych z wystąpieniem suszy w 2007 r. z odwołania) oraz huraganu i ulewnych deszczy w 2007 roku, w celu łagodzenia skutków tych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych przyznano w 2007 roku 36 świadczeń (dla 17 rodzin). Środki na realizację tego zadania zapewnione zostały z budżetu państwa - na ten cel budżet Ośrodka zasilono dotacją celową od Wojewody w łącznej kwocie **66 844 zł**.

1.2. Świadczenia niepieniężne.

Pomocą niepieniężną są wszystkie te świadczenia pomocy społecznej, których, najogólniej ujmując, osoba wspierana nie otrzymuje w formie pieniężnej. Większość osób korzysta z pomocy w postaci pracy socjalnej, której przyznanie nie jest warunkowane kryterium dochodowym, a więc nie wymaga podejmowania decyzji administracyjnych.

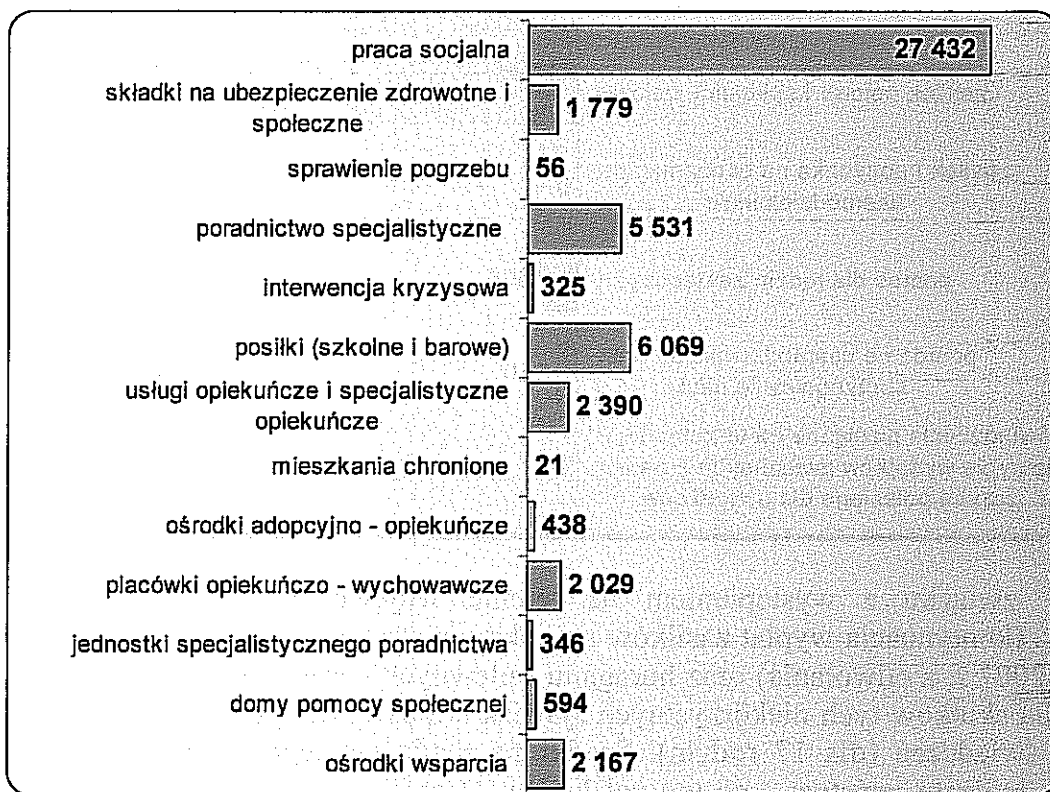
W 2007 roku najwięcej osób wspierano pracą socjalną, która jest definiowana m.in. jako celowa, zorganizowana pomoc społeczeństwa na rzecz niewydolnych ekonomicznie, społecznie lub fizycznie osób bądź całych rodzin. Ma na celu rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Pomocą w formie pracy socjalnej objęto ogółem **27 432 osoby** (z 12 955 rodzin korzystających z pomocy środowiskowej, a także pełniących funkcję rodzin zastępczych, wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, repatriantów i uchodźców).

Drugą, pod względem liczebności była grupa osób korzystających z posiłków (w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”) barowych i szkolnych. Z tej formy pomocy skorzystało 6 069 osób (z 4 182 rodzin), a więc 18% korzystających z pomocy społecznej. Więcej danych przedstawia Wykres 6.

Wykres 6. Świadczenia niepieniężne. Liczba osób, korzystających z poszczególnych świadczeń w 2007 r.

V. POMOC ŚRODOWISKOWA.

1. Rodziny korzystające z pomocy środowiskowej.

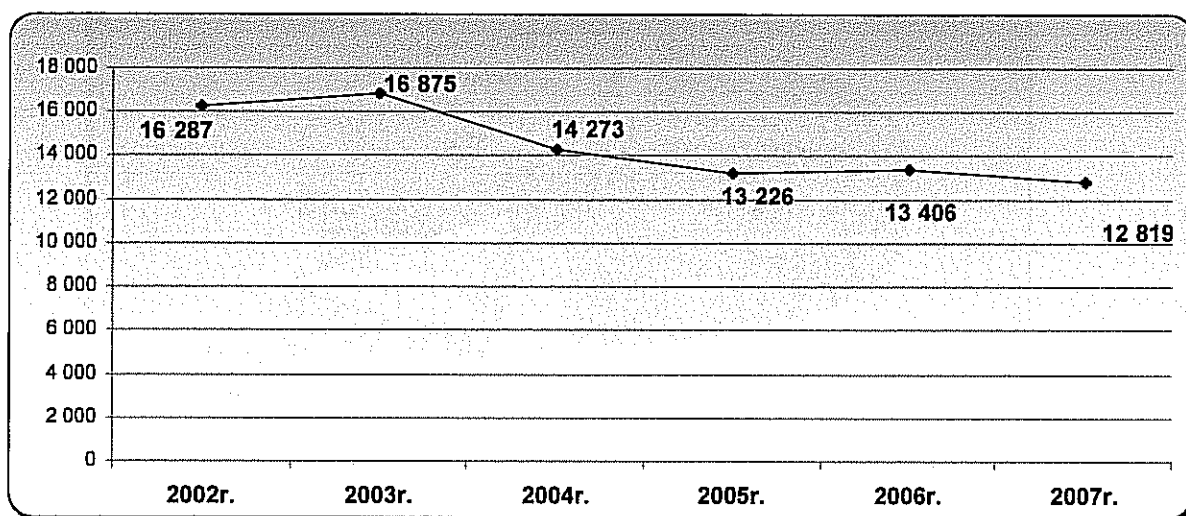
1.1. Rzeczywista liczba korzystających z pomocy.

W 2007 roku z pomocy środowiskowej (pomoc finansowa, w naturze, usługi i praca socjalna) skorzystało ogółem 12 819 rodzin liczących 27 161 osób. W odniesieniu do roku ubiegłego jest to 4% - owy spadek. Na zamieszczonym, w dalszej części sprawozdania wykresie widoczne jest, że liczba rodzin korzystających z pomocy środowiskowej sukcesywnie spada od kilku lat. W ostatnim pięcioleciu liczba rodzin korzystających z pomocy środowiskowej uległa zmniejszeniu o 24%. Spowodowane to było m.in. wejściem w życie, w maju 2004, ustawy o świadczeniach rodzinnych. Tendencja spadkowa pogłębiła się jeszcze w kolejnych latach, co można tłumaczyć m.in. migracjami zarobkowymi poza granice kraju oraz innych miast na terytorium RP, a także dalszym przenikaniem rodzin do systemu świadczeń socjalnych oraz usamodzielnianiem się części klientów pomocy społecznej.

Z drugiej strony, analiza danych, wskazuje, że w 2007 roku **2 264 rodziny** korzystające ze świadczeń socjalnych równocześnie korzystało z pomocy środowiskowej, co oznacza, że dla niespełna 18% świadczeniobiorców katalog świadczeń systemu świadczeń socjalnych nie jest dostatecznym wsparciem.

Pozytywnym, odnotowywanym zjawiskiem jest proces usamodzielniania się i uniezależniania klientów pomocy społecznej. Dane Ośrodka wskazują, że wzrasta liczba osób usamodzielnianych. Podczas, gdy w 2005 roku były to zaledwie 132 środowiska, tak w 2006 roku usamodzielniono 274 rodziny, a w 2007 – kolejne 342 (w tym 253 dotknięte bezrobociem).

Wykres 7. Rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy środowiskowej w latach 2002 – 2007.

Warto dodać, że następuje ciągła rotacja klientów pomocy społecznej – w 2007 roku z pomocy środowiskowej korzystało **2 580 nowych rodzin**, dotąd niekorzystających z pomocy społecznej.

Dalsza analiza danych wskazuje, że wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej znajduje się **5 375 rodzin** korzystających z pomocy długotrwale, tzn. ponad 3 lata. Rodziny te stanowią prawie 42% ogółu klientów pomocy środowiskowej.

Dla 17% rodzin korzystających z pomocy środowiskowej (**2 235 rodzin**) zasiłki wypłacane na podstawie ustawy o pomocy społecznej są jedynym źródłem utrzymania, rodziny te nie posiadają żadnych innych źródeł dochodów.

1.2. Struktura rodzin objętych pomocą.

W 2007 roku z pomocy środowiskowej Ośrodka korzystało **12 819 rodzin**. Nieco ponad połowę środowisk tworzą osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe - **6 512**, wśród których osoby faktycznie samotne stanowią 19% (1 250 osoby)² i jednocześnie 10% ogółu klientów pomocy środowiskowej.

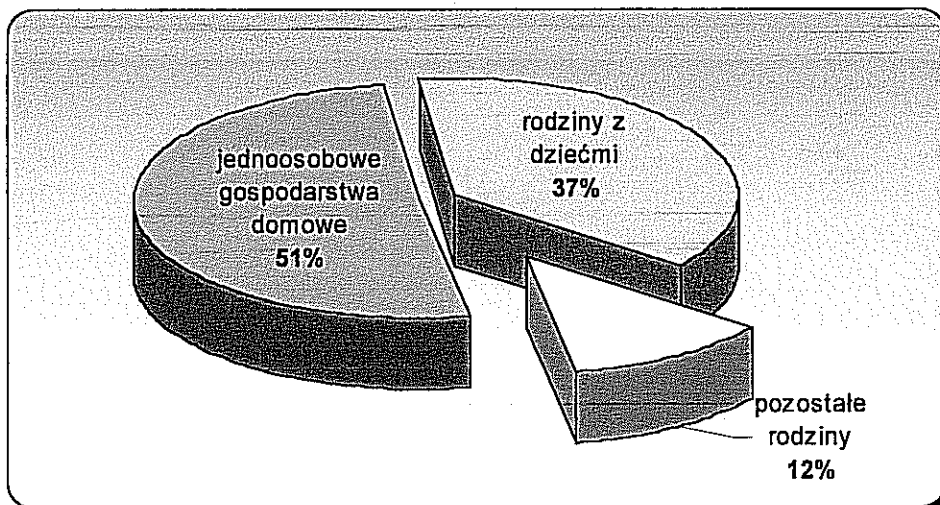
² Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z dnia 15 kwietnia 2004 r. nr 69, poz. 596): przez osobę samotną rozumie się osobę samotnie gospodarującą, niepozostającą w związku małżeńskim i nieposiadającą wstępnych ani zstępnych.

Powyższe dane wskazują na zjawisko występujące w pomocy społecznej od wielu lat - większość osób wskazujących na prowadzenie samodzielnego gospodarstwa domowego prowadzi jednoosobowe gospodarstwa domowe zamieszkując jednocześnie ze swoimi rodzinami.

37% klientów pomocy środowiskowej stanowią natomiast rodziny z dziećmi (4 773 rodziny), przy czym połowa z nich (2 364) funkcjonuje jako rodziny niepełne.

Pozostałe środowiska, to rodziny bezdzietne, związki kohabitacyjne, rodziny z dorosłymi dziećmi oraz środowiska przejawiające inne formy życia rodzinnego - stanowią one 12% (1 534 rodziny) ogółu.

Wykres 8 . Struktura rodzin korzystających z pomocy środowiskowej w 2007 roku.

2. Powody przyznania pomocy.

Niezmiennie, każdego roku, dominującym powodem korzystania ze środków pomocy społecznej było **ubóstwo**. Wsparcie z tego tytułu uzyskało w 2007 roku **7 126 rodzin** (liczących 16 089 osób), w których występowały niskie dochody lub ich brak i które stanowiły 56% ogółu rodzin korzystających z pomocy środowiskowej.

Nadal znaczącym problemem jest **niepełnosprawność**. Dysfunkcja ta stała się przesłanką do udzielenia wsparcia **6 315 rodzinom** (liczącym 10 798 osób), a więc 49% ogółu. Należy dodać, że problem dotyczy 6 895 osób w tych rodzinach, co oznacza, że w jednym środowisku jest średnio 1,10 osób niepełnosprawnych.

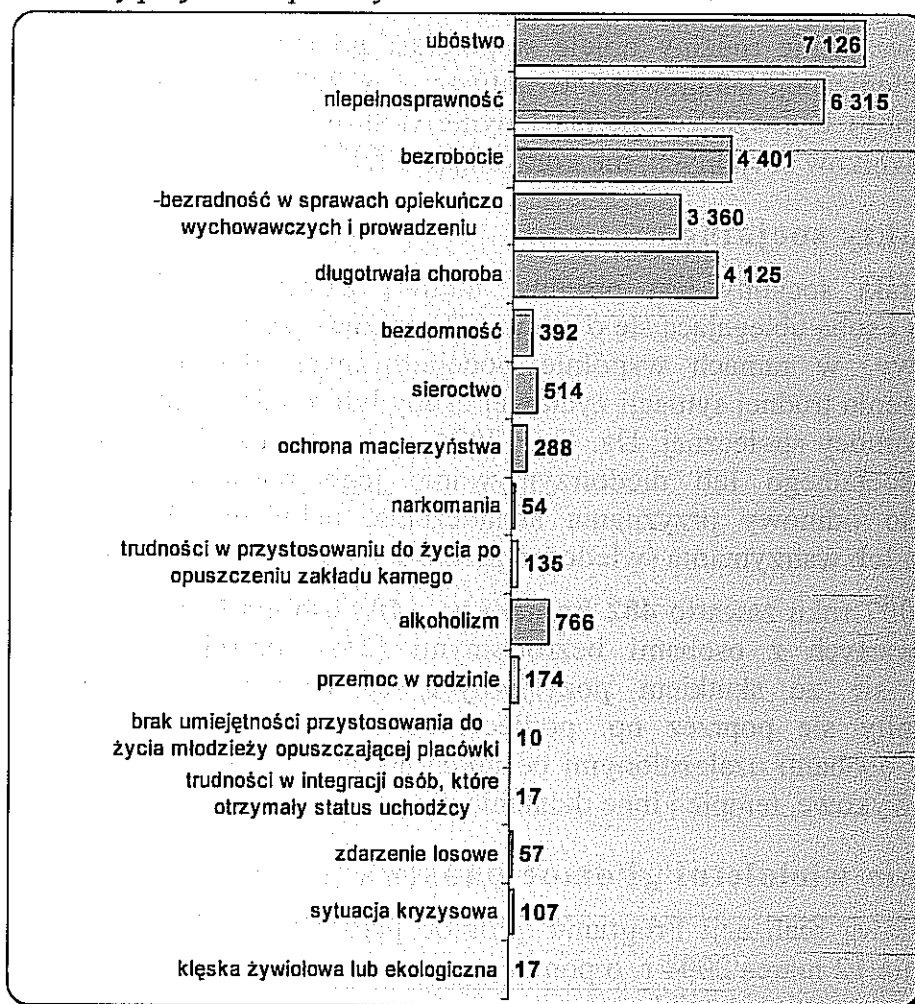
Znaczną grupę klientów korzystających ze wsparcia w zakresie pomocy środowiskowej stanowiły osoby **bezrobotne**, problem ten występował w **4 401 rodzinach** (liczących 11 406 osób). Jest to więc problem, który dotyka 34% klientów MOPR. W rodzinach tych 5 055 osób jest zarejestrowanych w Urzędzie Pracy, a zatem bez pracy pozostaje średnio 1,14 osób w rodzinie.

Warto zwrócić również uwagę na rozmiar zjawiska **alkoholizmu**. Zgodnie z danymi Ośrodka chorobę alkoholową zdiagnozowano w **766 rodzinach** (liczących

1 238 osób). W rodzinach tych choroba alkoholowa dotyka 814 osób, a więc średnio 1,06 osób w tych środowiskach stanowią osoby uzależnione.

W ocenie pracowników socjalnych z **problemem alkoholowym** boryka się jednak większa liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPR. Głębsza analiza ujawnia, że szeroko pojęte problemy alkoholowe (nie tylko potwierdzone diagnozą lekarską i utożsamieniem się z problemem przez klienta, ale także obserwowane przez pracowników socjalnych, powtarzające się sytuacje, w których klienci znajdują się pod wpływem alkoholu, ale zaprzeczający występowaniu tego problemu) dotyczą **1 162 rodzin** (liczących 2 009 osób), w których 1 247 osób nadużywa systematycznie alkoholu, czyli średnio 1,07 osoby w rodzinie.

Wykres 9. Powody przyznania pomocy w 2007 roku.

3. Zadania własne i zlecone gminy.

Ze świadczeń w formie zadań własnych i zleconych gminie skorzystało ogółem **11 725 rodzin** liczących 24 560 osób. Wśród nich decyzję przyznającą świadczenia pomocy społecznej otrzymało 15 420 osób. Na świadczenia wydatkowano ogółem kwotę **30 770 882,63 zł.**

Największy odsetek klientów skorzystał z pomocy w formie **zadań własnych gminy**, na które składają się zasiłki okresowe, pomoc w zakresie dożywiania (zasiłki

na dożywianie, posiłki szkolne i barowe), usługi własne (opiekuńcze i specjalistyczne opiekuńcze), zasiłki celowe i pomoc w naturze (w tym bilety MPK) oraz pochówki. Z zadań własnych udzielono pomocy **11 026 rodzin**, czyli 86% świadczeniobiorców, natomiast łączne wydatki na zadania własne zamknęły się w kwocie **20 822 772,49 zł** i stanowiły 68% ogółu wydatków z zakresu pomocy środowiskowej.

Do **zadań zleconych gminie**, należy włączyć zasiłki stałe, usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, składki odprowadzane na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, a także koszty wydawania decyzji. Pomocą w formie zadań zleconych objęto **2 462 rodziny** liczące 3 614 osób. Decyzję przyznającą pomoc otrzymały 2 462 osoby. Łączne wydatki na zadania zlecone wyniosły **9 948 110,14 zł**.

Nie wszystkie rodziny objęte wsparciem pomocy środowiskowej korzystają z pomocy pieniężnej, usługowej i w naturze – w 2007 roku około 9 % środowisk (1 094 rodziny) wymagało wsparcia jedynie w formie pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych, nie korzystając przy tym z pomocy materialnej.

4. Kontrakty socjalne.

Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o pomoc. Precyzuje uprawnienia i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny (ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593). Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W 2007 roku zawarto **482 kontrakty z 482 osobami**. Ponad 45% kontraktów zostało zawartych z osobami bezrobotnymi (218 kontraktów), z których 31% zakończyło się ze skutkiem pozytywnym, co oznacza, że osoby bezrobotne usamodzielniały się poprzez np. podjęcie zatrudnienia. 135 kontraktów zawarto natomiast z osobami uzależnionymi od alkoholu, w wyniku czego 33 osoby podjęły leczenie odwykowe, terapię i inne działania zmierzające do poprawy sytuacji.

5. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

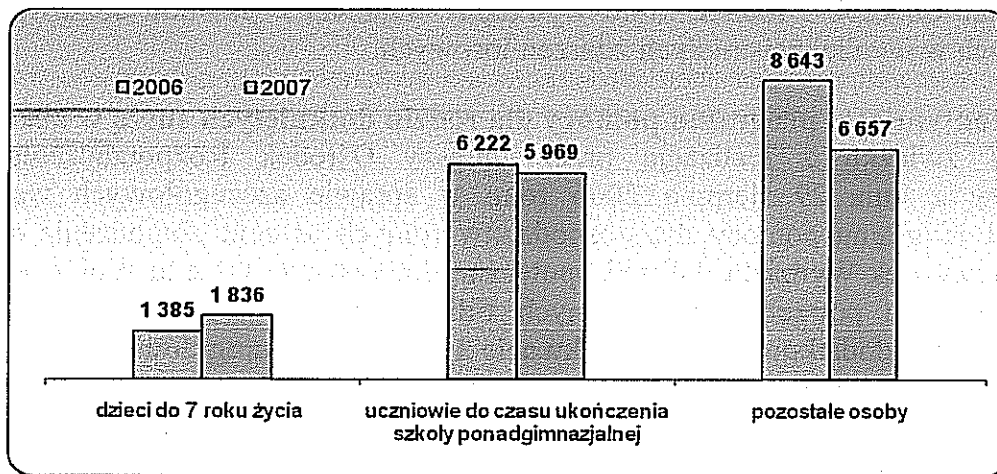
Podstawą realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a celem - wsparcie samorządów gminnych w dożywianiu najuboższych.

Realizacja Programu pozwala na ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia w szczególności wśród: dzieci i młodzieży, osób dorosłych z gospodarstw domowych o najniższych dochodach i znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, osób starych, chorych, niepełnosprawnych. Celem Programu jest także zapewnienie tym osobom (zwłaszcza, jeśli są samotne) możliwości dowozu jednego gorącego posiłku dziennie.

Koordynatorem Programu na poziomie gminy jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Pomocą w ramach programu objęto **ogółem 14 420 osób**, czyli 53% osób korzystających z pomocy środowiskowej ogółem. Porównując rok 2007 do 2006 widoczne jest, że wzrosła liczba dzieci do lat 7 objętych programem o prawie 33%. Zaznaczył się jednocześnie spadek liczby uczniów do czasu ukończenia szkoły podstawowej objętych programem – o 4% oraz wystąpił spadek liczby pozostałych osób objętych programem o prawie 23%.

Wykres 10. Osoby objęte wsparciem w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2007 roku.

Większość z osób objętych programem korzystała z **zasiłków celowych** z przeznaczeniem na dożywianie – **10 003 osoby** (69% objętych programem). Z **posiłków** skorzystało natomiast **6 069 osób**. Dalsza analiza wskazuje, że 11% osób objętych programem korzysta równocześnie z zasiłków na dożywianie i posiłków.

Pomoc w formie posiłku najczęściej jest przyznawana uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W 2007 roku 4 082 uczniów spożywało posiłki w szkole - stanowili oni 67% świadczeniobiorców korzystających z posiłków.

Zasiłki celowe na dożywianie, zdecydowanie częściej są przyznawane osobom dorosłym – w 2007 roku z tej formy wsparcia korzystały 5 503 osoby (niepełnosprawne, przewlekle chore, bezrobotne i inne kwalifikujące się do tej formy pomocy na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej).

Na terenie miasta Lublin w 2007 roku 187 placówek prowadziło dożywianie w ramach Programu, w tym 110 szkół, 65 przedszkoli, 7 żłobków oraz 5 innych placówek (specjalne ośrodki wychowawcze). Posiłki dla dorosłych wydawane były natomiast w barach usytuowanych w kilku rejonach miasta:

1. Restauracja „JONTEK” ul. Kiepurzy 5,
2. Bar Mleczny „Kaprys” ul. Lwowska 6,
3. Bar „Kolejowy” ul. Gazowa 6,
4. Restauracja „Pikolo” ul. Droga Męczenników Majdanka 26,
5. Bar-Sklep „BARTEK” ul. Kruczkowskiego 14,
6. „JAGIENKA” Usługi Gastronomiczne ul. Juranda 7.

Łączny koszt programu zamknął się w kwocie **6 825 930 zł**, w tym 3 215 436 zł stanowiły środki własne gminy, natomiast 3 610 494 zł pochodziło z dotacji budżetu

państwa. W ogólnej kwocie wydatków na realizację programu znalazły się również wydatki na doposażenie punktów żywieniowych, a także środki pozyskane przez szkoły (od prywatnych sponsorów) na dożywianie dzieci – łącznie 791 579 zł wykazane w sprawozdaniu z realizacji programu przez Wydział Oświaty i Wychowania. Średni koszt posiłków wyniósł w 2007 roku 3,51 zł.

6. Krajowe Programy Pomocowe.

Działania podejmowane przez pracowników MOPR w 2007 roku były również skierowane do osób i rodzin, które wymagały wsparcia z powodu doznanych strat powstałych w wyniku zaistniałych zdarzeń losowych.

6.1. Kontynuacja programu pomocy dla rodzin dotkniętych suszą w 2006r.

W związku z realizacją przez tutejszy Ośrodek Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2006 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy na wniosek Wydziału Polityki Społecznej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego, po rozpoznaniu potrzeb poszczególnych Filii MOPR, w 2007 roku wystąpiono z wnioskiem o dodatkowe środki (**w kwocie 19 852 zł**) na uregulowanie zobowiązań finansowych wynikających z faktu uchylania przez SKO decyzji odmownych, wydanych we wcześniejszym okresie. Pozyskane środki zostały rozdysponowane wg zapotrzebowania.

6.2. Program pomocy dla rodzin, które ucierpiały w wyniku złych warunków atmosferycznych.

W związku ze stratami poniesionymi w wyniku huraganowych wiatrów, które wystąpiły w miesiącu styczniu 2007 roku na terenie miasta Lublin koordynowane były działania zmierzające do wspierania rodzin w dążeniach do przezwyciężenia powstałych trudności. Wspólnie z pracownikiem Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego przedstawiciel MOPR brał udział w pracach komisji szacującej straty w indywidualnych gospodarstwach domowych, które ucierpiały w wyniku anomalii pogodowych. Na podstawie sporządzonych protokołów wystąpiono z wnioskiem do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie o zabezpieczenie środków finansowych z budżetu państwa w kwocie **17 700 zł** dla sześciu rodzin.

W związku z intensywnymi opadami deszczu, jakie miały miejsce w mieście Lublin w dniu 11 - 23 maja 2007 r. służby społeczne tutejszego Ośrodka niezwłocznie podjęły działania zmierzające do oszacowania strat powstałych w indywidualnych gospodarstwach domowych i udzielenia pomocy doraźnej osobom poszkodowanym. Wystąpiono z wnioskiem o zabezpieczenie środków finansowych w kwocie **23 600 zł** (dla siedmiu rodzin) oraz o przyznanie dodatkowych środków w kwocie **18 400 zł** (dla jedenastu indywidualnych gospodarstw domowych), a także nadzorowano wydatkowanie funduszy pozyskanych z budżetu państwa.

Zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin nr 290 z dnia 28 maja 2007 r. w sprawie powołania stałej Komisji ds. szacowania szkód powstałych w wyniku katastrof, podtopień, klęsk żywiołowych i innych zdarzeń istniejących na

terenie miasta Lublin 2 przedstawiciele Ośrodka wraz z pracownikami Urzędu Miasta Lublin szacowało powstałe szkody.

6.3. Centrum Aktywności Lokalnej.

W zakresie rozwijania nowych form pomocy, stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców miasta Lublin, w ramach inicjatyw podjętych przez MOPR należy wskazać kontynuację realizacji projektu edukacyjnego „Centrum Aktywności Lokalnej jako metody integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu”. Głównym założeniem projektu było wdrożenie metody Centrum Aktywności Lokalnej, a tym samym zmiana postaw i przekształcenie aktywności indywidualnej w zbiorową. Innowacyjność tej koncepcji zakłada, iż zespoły zadaniowe z danej instytucji nie koncentrują się na jednym obszarze działania, lecz patrzą na społeczność lokalną całościowo, starając się odpowiadać na potrzeby artykułowane przez środowisko. Na przestrzeni 2007 r. wyznaczeni koordynatorzy CAL kontynuowali uczestnictwo w spotkaniach szkoleniowych organizowanych w ramach „Projekt edukacyjnego – Centrum Aktywności Lokalnej jako metoda integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu”. Zajęcia prowadzone w ramach projektu CAL pokazały nowy wymiar pracy w środowisku, a także korzyści płynące z zastosowania na co dzień tej metody pracy. Projekt Centrum Aktywności Lokalnej usystematyzował dotychczasową wiedzę, wskazał nowe metody pracy, nowe rozwiązania.

8. Współpraca.

7.1. Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie uczestniczyli w organizacji Międzynarodowego Dnia Ubóstwa, którego obchody odbyły się 17 października 2007 r. pod hasłem „**Walka z ubóstwem – wiele robimy osobno, zrobmy to wspólnie**”. Nawiązano współpracę z Kancelarią Prezydenta Miasta Lublin oraz współorganizatorami: Radiem Lublin, Telewizją Polską S.A. Oddział w Lublinie, Centrum Wolontariatu w Lublinie, Bractwem Miłosierdzia im. Św. Brata Alberta w Lublinie, CARITAS Archidiecezji Lubelskiej, Lubelskim Zarządem Okręgowego Polskiego Krzyża, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Lublinie, Lubelskim Bankiem Żywności oraz innymi stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na rzecz pomocy potrzebującym.

Opracowano także program obchodów Międzynarodowego Dnia Ubóstwa oraz w ramach „Dnia Otwartego” w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie zaprezentowano ofertę Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Podjęta inicjatywa ułatwiła poszukiwanie dróg niwelowania skutków ubóstwa oraz trwałego zapobiegania temu problemowi. Stworzyła jednocześnie możliwość zacieśnienia współpracy przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych oraz połączenia wysiłków w walce z ubóstwem.

7.2. Dzień Solidarności z Osobami Chorującymi Psychiczenie „Schizofrenia – otwórzcie drzwi”.

W ramach podjętej współpracy z Kliniką Psychiatrii w Lublinie w dniu 9 września 2007 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie wzięli udział

w obchodach Dnia Solidarności zorganizowanego przez Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego. W ramach obchodów, przedstawiciele Ośrodka udzielali informacji osobom chorym na schizofrenię i ich rodzinom na temat możliwości uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej.

7.3. Wolontariat w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Na przestrzeni 2007 roku Ośrodek realizował projekt: „Wolontariat w Ośrodkach Pomocy Społecznej”, prowadząc działania mające na celu świadczenie prac wolontarystycznych na rzecz klientów pomocy społecznej.

W celu promocji programu indywidualnego wolontariatu w 2007 r. odbyły się spotkania ze studentami Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS zorganizowane w siedzibie Wydziału. Studenci zostali poinformowani o możliwościach, zadaniach i obowiązkach stawianych przed kandydatami na wolontariuszy. Podpisane zostały porozumienia o współpracy i przygotowano opinie na temat jakości świadczonej pracy jak również współorganizowane były przez Ośrodek spotkania szkoleniowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dla grup podejmujących pracę wolontarystyczną.

Na przestrzeni 2007 r. pracę wolontarystyczną na rzecz osób korzystających ze wsparcia ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie świadczyło **82 wolontariuszy** (pomoc na rzecz starszych, samotnych, niepełnosprawnych, pomoc dzieciom w nauce). Łącznie podpisano **92 porozumienia**.

7.4. Działania środowiskowe prowadzone na rzecz rodzin wymagających wsparcia.

Jak co roku, pomoc wobec potrzebujących poszerzana była o pozamaterialne formy pomocy. Pracownicy socjalni podejmowali w środowisku lokalnym inicjatywy na rzecz najuboższych i najbardziej potrzebujących, przy wsparciu finansowym lub rzeczowym sponsorów.

W roku 2007 przeprowadzono ogółem **111 akcji**, z których skorzystały **6 483 osoby z 2 882 rodzin**. W akcjach uczestniczyło ogółem 22% rodzin korzystających z pomocy środowiskowej. Pomocą objęto **2 074 dzieci, 917 osób niepełnosprawnych, 486 osób starszych**.

Największy był zasięg akcji „**Pomóż dzieciom przetrwać zimę**” organizowanej przez Radio Lublin w miesiącu grudniu, w której wspieranie włączają się aktywnie, od początku jej istnienia wszyscy pracownicy socjalni. Pomimo braku warunków lokalowych do przechowywania żywności i innych darów oraz ograniczeń czasowych związanych z nasileniem w tym okresie obowiązków zawodowych, w sekcjach pracy socjalnej rokrocznie wydawana jest żywność, odzież i zabawki dla wszystkich potrzebujących. W 2007 roku pomocą w ramach tej akcji objęto 1 124 rodziny liczące 2 970 osób. Pomoc dotarła do 2 646 dzieci.

Znaczne było również wsparcie dla rodzin potrzebujących w ramach współpracy Ośrodka ze **Związkiem Stowarzyszeń Lubelski Bank Żywności**, który zajmuje się m.in. zorganizowaną dystrybucją darów rzeczowych, odzieży i żywności oraz wsparciem finansowym. W 2007 roku dzięki zaangażowaniu pracowników socjalnych pomoc żywnościowa dotarła do 548 rodzin liczących 1 480 osób.

Pozostałe przedsięwzięcia na rzecz potrzebujących organizowane były samodzielnie przez pracowników sekcji pracy socjalnej, bądź przy współudziale osób prywatnych lub organizacji pozarządowych, rad osiedli, szkół, urzędów, parafii i innych zainteresowanych wspieraniem środowisk wymagających wsparcia.

Organizowane były m.in. festyny, zabawy andrzejkowe, mikołajkowe, wyjścia do kina, półkolonie letnie, zimowe, paczki okolicznościowe, spotkanie wielkanocne, wigilijne, odwiedziny osób starszych.

7.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie świadczenia pomocy usługowej.

W 2007 roku trwały prace nad przygotowaniem szczegółowych warunków otwartego konkursu wyboru ofert na zadania z zakresu pomocy społecznej obejmujące świadczenie usług opiekuńczych specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla mieszkańców Miasta Lublin, które będą świadczone w miejscu ich zamieszkania w latach 2007-2010. Opracowano materiał informujący podmioty o obowiązujących procedurach, zalecenia w sprawie szczegółowego sposobu realizacji zadania, wynikającego z zawartych umów cywilno – prawnych. Ponadto przygotowano wzory umów cywilno – prawnych o realizację zadań z zakresu pomocy społecznej zawartych pomiędzy Miastem Lublin a podmiotami przyjmującymi zlecenie realizacji zadania, sporządzono aneksy do umów wynikające ze zmiany stawek w odpłatnościach za świadczenie usług opiekuńczych, jak również oszacowano wysokość dotacji na rok 2008.

W siedzibie MOPR odbyło się spotkanie z osobami reprezentującymi podmioty świadczące usługi pod kątem przekazania umów na realizację zadania, omówienia zasad finansowania zadania i rozliczania dotacji, kontroli sposobu wykorzystania dotacji, jak również rozpatrzenia kwestii indywidualnych wniosków klientów o zmianę podmiotu świadczącego pomoc w formie usług.

7.6. Centrum Integracji Społecznej „Integro”.

W ramach kontynuowanej współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z Centrum Integracji Społecznej „Integro” systematycznie przekazywano do poszczególnych Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie informacje dotyczące zasad rekrutacji osób do uczestnictwa w zajęciach lub składanej przez nich rezygnacji.

W związku z prowadzoną rekrutacją do trzeciej edycji CIS w dniu 23 października 2007r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie brali udział w seminarium szkoleniowo – informacyjnym mającym na celu przedstawienie idei Centrum, omówienie zmian w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, podsumowanie minionej edycji oraz zasad rekrutacji do kolejnej edycji Centrum.

7.7. Areszt Śledczy w Lublinie.

W związku z porozumieniem zawartym w dniu 10 stycznia 2007 r. w Lublinie, pomiędzy Aresztem Śledczym w Lublinie a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, mającym na celu udzielanie indywidualnych konsultacji w przedmiocie rodzaju i zakresu wsparcia dostępnego w ramach systemu pomocy społecznej oraz w ramach systemu świadczeń rodzinnych, w okresie od stycznia do czerwca 2007

roku (w pierwszą oraz w trzecią środę miesiąca) pracownicy Ośrodka pełnili dyżury na terenie Aresztu Śledczego.

Podczas rozmów indywidualnych z osadzonymi, we wskazanym okresie łącznie udzielono informacji **75 osobom**.

Zakres udzielanych informacji dotyczył głównie:

- zasad ubiegania się o pomoc finansową ze środków społecznych po opuszczeniu Aresztu Śledczego oraz możliwości otrzymania schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania,
- udzielenia wsparcia finansowego ze środków społecznych na rzecz rodziny osadzonego,
- procedury ubiegania się o orzeczenie stanu zdrowia i ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- możliwości otrzymania świadczenia w postaci renty socjalnej, zasiłku stałego,
- możliwości otrzymania bezpłatnych porad prawnych,
- warunków nabywania prawa do świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami oraz zasad przyznawania i wypłacania tych świadczeń,
- warunków przyznawania dodatku mieszkaniowego,
- zasad postępowania wobec osób zobowiązanych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, jeśli egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna.

7.8. Prace społecznie użyteczne.

W ramach kontynuacji prac społecznie użytecznych (prace wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, jednocześnie korzystające ze świadczeń pomocy społecznej) w miesiącu styczniu 2007r. sporządzono listy osób spełniających kryteria do ich wykonywania. Tworzenie list poprzedzone było rozpoznaniem sytuacji życiowej osób, poprzez ocenę postawy danej osoby, gotowości do podjęcia pracy, zaangażowania w poprawę swojej sytuacji życiowej oraz stanu zdrowia. W związku z wnioskiem Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie o rozszerzenie listy o wszystkie osoby spełniające warunki niezbędne, które mogą zostać skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych, w miesiącu marcu 2007r. przekazano zweryfikowaną listę zawierającą 299 nazwisk.

Na podstawie wniosków Prezydenta Miasta Lublin na przestrzeni 2007r. skierowano do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie placówek oświatowych i innych jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin **266 osób**.

Wykorzystanie instrumentu aktywizacji w postaci prac społecznie użytecznych na przestrzeni 2007r. stworzyło szansę osobom bezrobotnym na czynny udział na rynku pracy.

8. Punkty konsultacyjne, świetlice socjoterapeutyczne.

W ramach zadań finansowanych ze środków GPPiRPA w strukturach MOPR funkcjonowało 5 Punktów Konsultacyjnych dla osób/rodzin z problemem alkoholowym lub dotkniętych przemocą domową oraz 2 Świetlice Socjoterapeutyczne.

W 2007 roku na profilaktykę alkoholową realizowaną w świetlicach socjoterapeutycznych i punktach konsultacyjnych ze środków GPPiRPA wydatkowano kwotę **553 680 zł**.

Działania **punktów konsultacyjnych** ukierunkowane były na udzielanie wsparcia rodzinom i osobom w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, wynikających z występowania takich problemów, jak alkoholizm, współuzależnienie, narkomania i przemoc domowa. Osobom potrzebującym udzielana była pomoc prawna, socjalna, psychologiczna, edukacyjno – informacyjna, a w razie potrzeby stosowana była interwencja.

W 2007 roku z pomocy punktów skorzystały **1 542 osoby**, z których 36% stanowili klienci MOPR. Najczęściej pomocą punktów objęte były osoby współuzależnione – stanowiąc 33% zgłaszających się, rzadziej z porad korzystały osoby uzależnione (25%) czy bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 24%.

W ubiegłym roku 116 osób zostało skierowanych przez pracowników punktów do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, natomiast 511 – do ośrodków leczenia uzależnienia i współuzależnienia.

W efekcie działań punktów 147 osób podjęło terapię, w tym 76 osób uzależnionych od alkoholu, 4 osoby uzależnione od narkotyków, 58 – współuzależnionych oraz 7 DDA (dorosłych dzieci alkoholików).

Świetlice socjoterapeutyczne są placówkami wsparcia dziennego, które przeznaczone są dla dzieci, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. Do zadań świetlic należy m.in. zapewnienie dzieciom wsparcia emocjonalnego, poczucia bezpieczeństwa, podniesienia poczucia własnej wartości. Prowadzony był trening asertywności i komunikacji, edukacja z zakresu mechanizmów uzależnień oraz związanych z nimi zagrożeń, przygotowanie dzieci i młodzieży do zdrowego stylu życia, pomoc w odrabianiu lekcji i inne zajęcia. Praca z dziećmi prowadzona była poprzez indywidualne zajęcia oraz w formie socjoterapii, ale także w formie uczestnictwa w imprezach kulturalno - rozrywkowych. Placówki zapewniały dzieciom w czasie pobytu jeden posiłek dziennie. Do zadań świetlic należała również praca z rodzicami dzieci, w procesie socjalizacyjnym istotne jest bowiem oddziaływanie na całą rodzinę.

W 2007 roku z zajęć w świetlicach skorzystało **45 dzieci**.

9. Ośrodki Wsparcia działające w strukturach MOPR.

9.1. Dzienny Ośrodek Wsparcia - Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów.

Działa w strukturach Filii Nr 5, przy ul. Nałkowskich 114. Przeznaczony jest dla osób w wieku emerytalnymi i świadczy usługi półstacjonarne. Jego celem głównym jest zaspokajanie podstawowych potrzeb psychospołecznych i bytowych, zapobieganie izolacji społecznej i integracja osób starszych w środowisku.

Z usług Centrum skorzystało w 2007 roku **26 osób**, wieku od 56 – 85 lat. W Centrum świadczone były usługi bytowe – wydawanie gorących posiłków, usługi pro zdrowotne (rehabilitacja leczniczo – usprawniająca), usługi wspomagające i aktywizujące – poradnictwo socjalne, wsparcie psychologiczne, zajęcia terapeutyczne – rozwijające, organizacja czasu wolnego.

Prowadzono także regularnie zajęcia terapeutyczne: plastycznie – manualne, a także spotkania chóru, muzykoterapię, taniec integracyjny, biblioterapię.

W ramach działalności Centrum organizowano również, wycieczki, spotkania okazjonalne (np. Wieczera Wigilijna, Światowy Dzień Osób Starszych). W Centrum uczestnicy mieli możliwość czytania prasy, słuchania radia, oglądania telewizji. Prowadzone były zajęcia z obsługi komputera, organizowana była nauka języka angielskiego, zajęcia kulinarne, plastyczne.

W ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym prowadzona była też w ramach jednoczenia pokoleń integracja z młodzieżą szkolną. Celem projektu było promowanie zdrowego stylu życia oraz poszerzanie wiedzy na temat zdrowia. Projekt został zakończony wspólną wycieczką i ogniskiem.

Kolejnymi inicjatywami w ramach integracji był udział uczestników w konkursie recytatorskim, a także przygotowanie przedstawień z okazji 11 listopada i Świąt Bożego Narodzenia.

Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych.

Przy Filii nr 5 prowadzi również działalność **Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych**. W 2007 roku z usług Ośrodka skorzystało 212 osób.

Klienci Ośrodka Wsparcia mieli możliwość korzystania z usług higieniczno – pralniczych, kuchni z wyposażeniem, świetlicy, napraw krawieckich, podręcznej apteczki, a także poradnictwa socjalnego oraz psychologicznego.

Z osobami bezdomnymi pracownicy ośrodka prowadzili indywidualne programy wychodzenia z bezdomności, indywidualną terapię w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Opracowano i prowadzono 6 programów wychodzenia z bezdomności. 2 programy zostały zakończone pozytywnie. Z 20 osobami zawarto kontrakty socjalne. Wśród kontraktów 17 było wprowadzonych w celu eliminowania problemu alkoholowego, w 5 przypadkach został osiągnięty cel główny tj. utrzymanie trzeźwego stylu życia przez klienta.

Centrum Interwencji Kryzysowej.

Centrum Interwencji Kryzysowej z siedzibą przy ul. Szewskiej 1 jest placówką wsparcia o zasięgu lokalnym powołanym do realizacji zadań gminy Lublin. Jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, funkcjonującą w ramach pionu ds. pomocy środowiskowej. Realizuje zadania mające na celu zapewnienie specjalistycznej, kompleksowej pomocy osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej oraz poszkodowanym w wyniku traumatycznych zdarzeń losowych, poprzez udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej i socjalnej. Zadaniem Centrum jest również budowanie lokalnego systemu wsparcia służb i instytucji, koordynowanie ich działań oraz

tworzenie baz danych organizacji, służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach Centrum funkcjonuje Całodobowy telefon zaufania oraz mieszkanie chronione.

Centrum realizuje swoje zadania w oparciu o przepisy: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W 2007 roku z indywidualnej pomocy Centrum skorzystało ogółem **1 429 rodzin** liczących 3 914 osób (w tym 1 675 dzieci).

Przyczyny korzystania ze wsparcia CIK są różnorodne - 402 z tych rodzin dotkniętych było przemocą domową, w 253 występował alkoholizm, natomiast 125 rodzin wykazywało bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. W okresie sprawozdawczym zaistniała potrzeba skierowania 9 rodzin (liczących 19 osób) do mieszkania interwencyjnego.

Działania Centrum względem osób potrzebujących opierają się głównie na poradnictwie – w 2007 roku udzielono ogółem **6 823 porad** (w tym 5 480 osobistych, 1 336 telefonicznych i 7 za pośrednictwem Internetu). Spośród udzielonych porad 4 010 miało charakter porad psychologicznych, 1 347 to porady prawne. Natomiast 1 466 to porady udzielane ofiarom przemocy w rodzinie.

10% osób korzystających ze wsparcia Centrum wymagało **terapii - 379 osób**. 84 z tych rodzin pokierowano do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 27rotnie wystąpiono do Prokuratury w sprawie klientów, 2rotnie wystąpiono w sądzie w sprawie klientów. Wszczęto 25 procedur Niebieskiej Karty.

Ogółem w 2007 roku podjęto w Centrum Interwencji Kryzysowej **82 interwencje** – większość z nich wspólnie z pracownikami socjalnymi (33 interwencje) lub na ich prośbę (18 interwencji).

W ramach działań związanych z zawiązywaniem koalicji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych zorganizowano III Konferencję o zasięgu wojewódzkim "Bądźmy razem" pt. „Kobieta, dziecko, rodzina XXI wieku – zagrożenia i formy pomocy instytucjonalnej”.

Na prowadzenie Centrum wydatkowano łącznie 516 062 zł.

Całodobowy telefon zaufania.

Zadaniem Telefonu zaufania jest udzielanie wsparcia psychicznego, informacji, na temat specjalistycznych placówek pomocowych na terenie województwa lubelskiego, informacji na temat procedur i możliwości uzyskania pomocy w sprawach zgłaszanych przez klientów, udział w angażowaniu konkretnych instytucji i osób w działania pomocowe na rzecz klientów.

W 2007 roku pracownicy Telefonu zaufania udzielali porad i wsparcia podczas **2 902 zgłoszeń**. Zgłaszane sprawy dotyczyły uzależnień, przemocy, zaburzeń emocjonalnych, problemów adaptacyjnych.

W ramach działalności Telefonu zaufania powoływane były zespoły interdyscyplinarne (złożone z dzielnicowych, pracowników socjalnych, kuratorów,

pracowników szkół i poradni) lub angażowane były instytucje i organizacje w ramach wzajemnej współpracy do rozwiązywania zgłaszanych problemów.

Mieszkanie interwencyjne.

Mieszkanie funkcjonujące w ramach zadań Centrum Interwencji Kryzysowej jest wsparciem dla osób wymagających schronienia oraz specjalistycznej pomocy psychologiczno-terapeutycznej, a więc rodzin po pożarze, powodzi, czasowo znajdujących się bez dachu nad głową, ofiar przemocy domowej wraz z dziećmi, kobiet, będących ofiarami handlu ludźmi w okresie adaptacyjnym, przygotowujących się do powrotu do rodziny.

W roku 2007 w mieszkaniu interwencyjnym przebywało 19 osób, w tym 10 dzieci. Okres pobytu w nim trwał od tygodnia do dwóch miesięcy.

Centrum Aktywności Środowiskowej.

Oferta CAŚ jest skierowana do mieszkańców osiedla przy ul. A. Grygowej. Głównym zadaniem Centrum jest pomoc osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie potrafią sobie z tym poradzić. Podejmowane są także działania mające na celu zintegrowanie mieszkańców osiedla, czego przykładem może być zebranie mieszkańców, jakie miało miejsce w dniu 16 maja 2007 roku i zaowocowało wyborem składu Rady Mieszkańców.

Z myślą o dzieciach zostały utworzone świetlicowe grupy wsparcia dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat oraz dla starszych w wieku od 7 do 12 lat.

Grupy wsparcia pełną funkcję edukacyjno – opiekuńczą. Mają za zadanie rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci w wieku szkolnym oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie oraz eliminowanie zaburzeń zachowania, dodatkowo dzieci z problemami mogą skorzystać z porad logopedy i psychologa.

Wydano 17 decyzji kierujących do uczestnictwa w grupie dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat (średnio dziennie w zajęciach uczestniczyło 10 dzieci) oraz 40 decyzji kierujących do uczestnictwa w grupie wiekowej 7 – 12 lat, do której średnio dziennie uczęszczało 28 dzieci).

Łącznie do uczestnictwa w grupach wsparcia wydano 57 decyzji administracyjnych (uchylono 9 decyzji). Udział w grupach wsparcia był bezpłatny. Dla 39 rodzin przyznano zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup podwieczorka, natomiast w przypadku 9 dzieci z uwagi na fakt, iż osiągnęły dochód znacznie przekraczał dochód ustawowy, rodzice ponosili całkowity koszt podwieczorku, tj. 2 zł dziennie.

Na terenie CAŚ utworzono również siłownię oraz kafejkę internetową. Z kawiarenki internetowej od 16.07.2007 r. ogółem korzystało około 120 osób, a średnio dziennie korzystały 24 osoby. Z siłowni systematycznie korzystało 36 osób, natomiast dziennie średnio 14 osób.

Wydatki na utrzymanie Centrum w 2007 roku zamknęły się w kwocie **471 620,65 zł.**

10. Pomoc na rzecz uchodźców, repatriantów, cudzoziemców i kombatantów.

10.1. Pomoc uchodźcom.

W ramach zadań Pionu pomocy środowiskowej podejmowane są wielokierunkowe działania zmierzające do wypracowania między wszystkimi instytucjami i organizacjami skutecznego systemu pomocy a tym samym usprawnienia pomocy mającej na celu wspieranie procesu integracji cudzoziemców.

W roku 2007 pomocą objęto ogółem **38 osób z 18 rodzin**. Wsparciem finansowym objęto 11 rodzin liczących ogółem 38 osób. Łączny koszt świadczeń wyniósł 147 625 zł. Było to 259 świadczeń na utrzymanie, a w szczególności na pokrycie wydatków na zakup żywności, odzieży, obuwia, środków higieny oraz opłat mieszkaniowych. Opłacono również 90 świadczeń na pokrycie opłat związanych z nauką języka polskiego.

Obok pomocy finansowej z zakresu administracji rządowej, każdy uchodźca objęty jest pracą socjalną i specjalistycznym poradnictwem.

Ośrodek podejmuje działania zmierzające do usprawnienia i rozszerzenia oferty pomocy mającej na celu wspieranie procesu integracji, współpracując w tym zakresie m.in. z: Centrum Pomocy Migrantom Uchodźcom przy Caritas Archidiecezji Lubelskiej, Stowarzyszeniem Centrum Wolontariatu w Lublinie, Sekcją Praw Człowieka Poradni Prawnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Lubelskim Ośrodkiem dla Cudzoziemców przy ulicy Wrońskiej 5e, Fundacją Instytutem na Rzecz Państwa Prawa ul. Chopina 14/70 w Lublinie oraz Polską Akcją Humanitarną.

W ramach pracy socjalnej na rzecz rodzin dotkniętych trudną sytuacją życiową prowadzone były różnorodne działania, m.in. przygotowywano środowiska szkolne /przedszkolne na przyjęcie dzieci uchodźców. W tym zakresie informowano Dyrektorów szkół i przedszkoli o osiedleniu się cudzoziemców w rejonie działania placówki, zabiegano o przygotowanie uczniów na przyjęcie cudzoziemca. Występowano również do Miejskiego Urzędu Pracy z wnioskami o skierowanie podopiecznych na kursy zawodowe, do klubu pracy i doradcy zawodowego, współpracowano z Narodowym Funduszem Zdrowia i Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej, celem usprawnienia pomocy lekarskiej na rzecz uchodźców.

W ramach wspierania cudzoziemców w kontaktach ze środowiskiem lokalnym, kontynuowano projekt socjalny „Widzieć przyszłość”- włączenie się w system wsparcia dla cudzoziemców, będących ofiarami przemocy, korzystających z ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zamieszkujących na terenie miasta Lublin. Celem głównym projektu było włączenie się w system wsparcia dla cudzoziemców ofiar przemocy.

Kontynuowane było uczestnictwo MOPR w realizacji projektu Migravalium, prowadzonego przez Katolicki Uniwersytet Lubelski. Projekt ten adresowany był do krajowych i regionalnych instytucji oraz organizacji zajmujących się zagadnieniami migracji, zatrudnienia i bezrobocia, służb społecznych, przedsiębiorstw oraz samych migrantów.

10.2. Pomoc dla osób z pobytem tolerowanym.

W roku 2007, udzielono wsparcia **29 rodzinom** liczącym **91 osób**, legitymujących się zgodą na pobyt tolerowany. Osoby te uzyskały pomoc i poradnictwo w sprawach związanych z poszukiwaniem schronienia, korzystaniem z opieki medycznej, edukacją dzieci, ubieganiem się lub wymianą kart pobytu, rejestracją w Miejskim Urzędzie Pracy, korzystaniem z systemu świadczeń rodzinnych, korzystaniem z uprawnień przysługujących na terytorium RP, pozyskaniem numerów NIP i PESEL i in. form pomocy.

Ponadto cudzoziemcy kierowani byli do Sekcji Pracy Socjalnej, właściwej ze względu na miejsce pobytu. Tam mieli możliwość korzystania z pomocy oferowanej w ramach zadań własnych i zleconych gminy. Osobom poszukującym mieszkania udzielano wsparcia w poszukiwaniu stancji. Bezdomnych cudzoziemców z pobytem tolerowanym kierowano do Działu ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia, działającego w strukturach MOPR, celem zapewnienia schronienia.

Wspierano również tych obcokrajowców, którzy zostali deportowani z innych państw członkowskich Unii Europejskiej do Polski, jako pierwszego kraju bezpiecznego.

10.3. Pomoc dla innych grup cudzoziemców.

W 2007 roku prowadzone były działania zorientowane na udzielenie wsparcia innym grupom cudzoziemców. W szczególności dotyczy to osób pozostających w związkach małżeńskich z obywatelem RP. W miarę posiadanych możliwości zabezpieczono bezpłatną pomoc prawną w procedurze ubiegania się o zezwolenie zamieszkania na czas oznaczony lub na osiedlenie, bezpłatną edukację językową, bezpłatne tłumaczenie dokumentów.

Jednocześnie świadczone specjalistyczne poradnictwo w sprawach dotyczących korzystania przez uprawnione dzieci cudzoziemskie z bezpłatnej edukacji, na poziomie szkoły wyższej.

W ramach wsparcia dla osób zainteresowanych pozyskaniem środków finansowych na utrzymanie, systematycznie współpracowano z Agencją Pracy Tymczasowej dla Cudzoziemców.

Udzielano również pomocy w pokonywaniu barier komunikacyjnych, wynikających z małej znajomości języka polskiego przez cudzoziemców. Omawiano sytuacje formalno-prawne cudzoziemców, wspomagano pracowników w ustaleniu, czy dana osoba lub rodzina jest uprawniona do świadczeń pomocy społecznej. Przekazywano informacje nt. poszczególnych rodzin i osób, a tym samym wspomagano dokonanie diagnozy środowiska. Poprzez wskazywanie instytucji i organizacji właściwych do załatwienia spraw indywidualnych obcokrajowców – wspólnie budowano sieć wsparcia dla klientów pomocy społecznej. Konsultowano plan pomocy oraz podział zadań wynikających z pracy socjalnej na rzecz rodzin. W 2007r. przeprowadzono łącznie 119 wizyt w środowiskach zamieszkania cudzoziemców.

10.4. Pomoc dla kombatantów.

W kwietniu 2007 roku zlikwidowano Państwowy Fundusz Kombatantów, a środki będące w dyspozycji Funduszu przekazano do dyspozycji Urzędowi ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie wystosował pisma do organizacji kombatanckich działających na terenie miasta Lublina, przedstawiające: możliwości uzyskania wsparcia finansowego bezpośrednio z Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, wzory wniosków i wykaz wymaganych dokumentów. Jednocześnie poinformowano organizacje skupiające środowisko kombatanckie o możliwościach uzyskania przez kombatantów i inne osoby uprawnione, różnorodnych form wsparcia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Ponadto aktualizowano dane o uprawnieniach przysługujących osobom deportowanym do pracy przymusowej w III Rzeszy, a w szczególności o dodatku do emerytury oraz programach realizowanych przez Fundację „Polsko-Niemieckie Pojednanie”.

Nadmienić należy, iż w ramach konsultacji społecznych pracownicy Ośrodka opiniowali projekt nowelizacji ustawy o kombatantach.

10.5. Pomoc dla repatriantów.

W 2007 roku, w ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, wypłacono 4 świadczenia na kwotę **12 185,98 zł.**

Świadczenia obejmowały zasiłki na pokrycie kosztów przejazdu w łącznej kwocie: **1 828,38 zł.** oraz zasiłki na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie w kwocie: 10 347,60 zł.

Środki finansowe na pomoc dla repatriantów pochodziły z rezerwy celowej budżetu państwa. Wysokość zasiłków dla poszczególnych osób została określona w decyzjach administracyjnych Prezesa Urzędu d/s Repatriacji i Cudzoziemców w Warszawie.

Pracownicy Ośrodka wspierali repatriantów w działaniach zorientowanych na nabycie umiejętności umożliwiającej repatriantom funkcjonowanie w polskiej rzeczywistości. Każda z nowoprzybyłych osób otrzymywała informacje na temat uprawnień przysługujących w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego, rynku pracy, edukacji.

Ponadto prowadzono pracę socjalną zmierzającą do aktywizacji zawodowej repatriantów. Utrzymywano kontakt z potencjalnymi pracodawcami, a informacje o wolnych miejscach pracy przekazywano repatriantom.

10.6. Pomoc dla osób spełniających obowiązki obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zajmował się również prowadzeniem spraw związanych z udzielaniem świadczeń pieniężnych dla osób spełniających powszechny obowiązek obrony RP. W okresie sprawozdawczym wypłacono 25 świadczeń rekompensujących żołnierzom rezerwy utracone wynagrodzenie tytułem odbytych ćwiczeń wojskowych w łącznej kwocie: **8 350,70 zł.** Ponadto wypłacono 23 świadczenia pieniężne tytułem pokrycia należności mieszkaniowych dla żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową, na łączną kwotę **4 648, 83 zł.**

VI. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.

W ramach Pionu ds. opieki nad dzieckiem i rodziną, realizowane są zadania własne powiatu w zakresie organizowania rodzinnej opieki zastępczej i świadczenia pomocy usamodzielniającym się pełnoletnim wychowankom, opuszczającym różne formy opieki zastępczej, a także prowadzony jest nadzór merytoryczny nad świadczeniem opieki i wychowania nad dziećmi całkowicie lub częściowo pozbawionymi opieki rodziców, w szczególności przez nadzór nad organizowaniem i prowadzeniem ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.

1. Rodziny zastępcze.

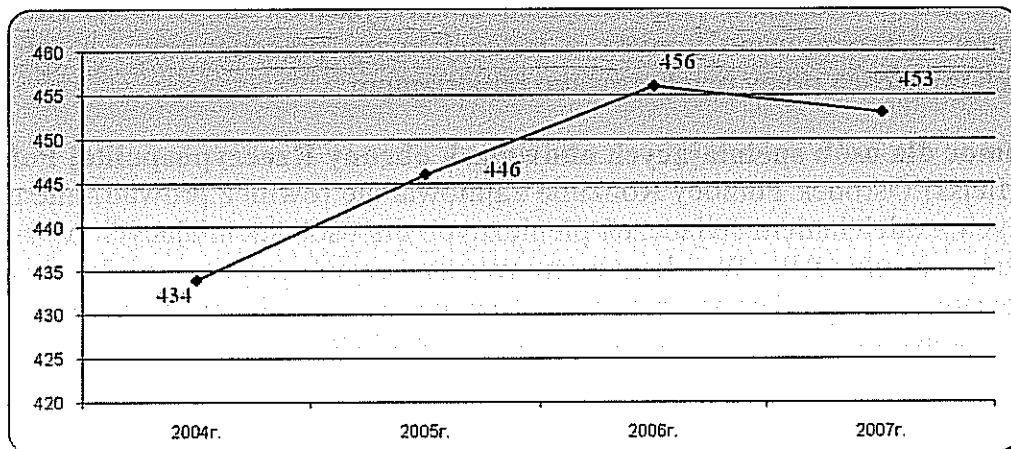
Rodzina zastępcza jest formą opieki nad dzieckiem, które tymczasowo lub trwale pozbawione jest opieki rodziców biologicznych. Opieka w ramach rodziny zastępczej jest usankcjonowana postanowieniem sądowym. Do rodziny zastępczej mogą zatem trafić dzieci, których rodzicom została ograniczona lub zawieszona władza rodzicielska lub też dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. Rodzice zastępczy w zastępstwie rodziców biologicznych sprawują więc bieżącą opiekę nad dzieckiem i ta forma opieki podlega kontroli ze strony sądu i ośrodka pomocy społecznej.

W 2007 r. **453** rodziny sprawowały funkcję rodzin zastępczych. Umieszczono w nich łącznie **627** dzieci. Łączny koszt świadczeń dla rodzin zastępczych zamknął się w kwocie 4 348 250,43 zł. Oprócz wydatków na świadczenia Ośrodek poniósł koszty wynikające z podpisania umów zlecenia z osobami pełniącymi zadania pogotowia rodzinnego w wysokości 166 118,00 zł.

W 2007 roku w 23 rodzinach przebywało 34 dzieci spoza powiatu. Wydatki na ten cel poniosły powiaty, z terenu których dzieci pochodziły.

Ponadto 63 dzieci pochodzących z miasta Lublin przebywało w 43 rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Miasto Lublin poniosło na ten cel wydatki w łącznej wysokości 561 131,10 zł.

Wykres 11. Porównanie liczby rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2004 - 2007.

Porównanie liczby rodzin pełniących funkcję rodzin zastępczych w latach 2004 – 2007 wskazuje, że do roku 2006 liczba tych rodzin systematycznie wzrastała. W roku 2007 nastąpił niewielki spadek liczby rodzin zastępczych o zaledwie 3 rodziny. Wciąż niedostateczna jest liczba rodzin zastępczych, mimo społecznych kampanii informacyjnych prowadzonych w mediach. Pomimo, że rodzinne formy opieki mają pierwszeństwo względem instytucjonalnych, nadal znaczna liczba dzieci pozostaje pod opieką placówek opiekuńczo – wychowawczych, które nie są w stanie zapewnić dziecku takiej opieki, jaką mogłaby spełnić rodzina zastępcza.

W 2007 roku zrealizowano łącznie 113 postanowień Sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinach zastępczych.

Rozwiązano 23 rodziny zastępcze, w których przebywało 71 dzieci (w tym 38 dzieci z pogotowia rodzinnych i 33 z rodzin zastępczych). Najczęstszą przyczyną rozwiązania rodzin zastępczych były adopcje, w wyniku których przysposobiono 26 dzieci. Często są również powroty dzieci do rodziny pochodzenia – 17 dzieci, nierzadko się zdarza, że dzieci umieszczane są w placówkach opiekuńczo – wychowawczych – 13 dzieci. 8 dzieci umieszczono natomiast w innej rodzinie zastępczej, a w przypadku 5 dzieci nastąpiła zmiana miejsca zamieszkania. 1 rodzinę rozwiązano ze względu na umieszczenie wychowanka w Ośrodku Socjoterapii, zaś 1 wychowanek został umieszczony w Areszcie Śledczym.

1.1. Typy rodzin zastępczych.

Ustawa o pomocy społecznej rozróżnia kilka rodzajów rodzin zastępczych:

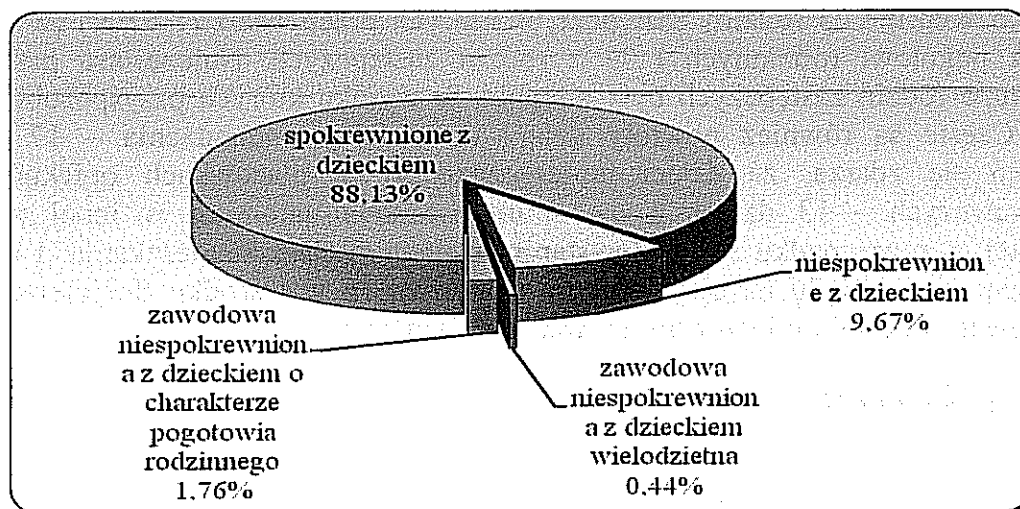
1. **spokrewnione z dzieckiem** – gdy opiekę nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny np. dziadkowie, wujostwo, itp.;
2. **niespokrewnione z dzieckiem** – kiedy opiekę sprawują osoby prawnie obce dla dziecka (w takiej rodzinie może być umieszczonych w tym samym czasie troje dzieci);
3. **zawodowe niespokrewnione z dzieckiem:**
  - **wielodzietne** - w takiej rodzinie umieszcza się w tym samym czasie nie mniej niż troje i nie więcej niż sześcioro dzieci, ale w przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie licznego rodzeństwa liczba dzieci w wielodzietnej rodzinie zastępczej może się zwiększyć,
  - **specjalistyczne** - umieszcza się w nich dzieci niedostosowane społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji (w rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci),
  - **o charakterze pogotowia rodzinnego** - w takiej rodzinie umieszcza się nie więcej niż troje dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej niż na 12 miesięcy (w szczególnie uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka może być przedłużony, jednak nie więcej niż o kolejne 3 miesiące).

Przeważnie dzieci są umieszczane w rodzinach spokrewnionych z nimi, a więc w rodzinach dziadków, wujków, starszego, pełnoletniego rodzeństwa. W roku

ubiegłym było **401 spokrewnionych rodzin zastępczych**, stanowiły więc prawie 89% ogółu. W rodzinach tych umieszczonych było 507 dzieci. Zdecydowanie mniej było rodzin niespokrewnionych z dzieckiem – 44 – taka forma opieki zastępczej to wciąż jeszcze rzadkość. Nieczęsto zdarza się pełnienie roli zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego - zaledwie 6 rodzin pełniło taką funkcję w 2007 roku, natomiast tylko 2 rodziny miały charakter zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin wielodzietnych.

Procentowy podział liczby rodzin ze względu na ich typ przedstawia Wykres 12.

Wykres 12. Procentowy podział rodzin zastępczych prowadzonych w 2007 roku ze względu na typ rodziny.

1.2. Odpłatność rodziców naturalnych za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

Zgodnie z zapisem Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej rodzice są zobowiązani do ponoszenia odpłatności za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej. Odpłatność tę ustala się jednak uwzględniając sytuację materialną, zdrowotną, dochodową rodziców. W uzasadnionych przypadkach można odstąpić od ustalania odpłatności lub zwolnić rodziców (całkowicie lub częściowo) z ponoszenia odpłatności. I tak w praktyce dzieje się najczęściej, ponieważ rodzice dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych przeważnie są niezaradni ekonomicznie, czego dowodzą statystyki Ośrodka.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku w oparciu o uchwałę Nr 431/XX/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków częściowego lub całkowitego zwalniania rodziców z opłaty za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej wydano łącznie 348 decyzji.

W roku 2007 wydano zaledwie 9 decyzji ustalających odpłatność za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej. Wpływy z tytułu odpłatności wyniosły 5 973,00 zł.

Większość decyzji zwalniała rodziców z ponoszenia odpłatności – wydano ogółem 321 decyzji zwalniających z ponoszenia kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, 7 decyzji umarzających postępowanie o ustalenie odpłatności, 3 decyzje o umorzeniu należności oraz 8 decyzji uchylających. Z ponoszenia odpłatności zostali zwolnieni rodzice, których sytuacja dochodowa była

bardzo trudna, a dochód na osobę w rodzinie wynosił mniej niż 150% kryterium ustawowego.

2. Usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek.

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze, całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zostali objęci przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną, a także pomocą pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniach chronionych, pomocą w uzyskaniu zatrudnienia, pomocą na zagospodarowanie (w formie rzeczowej).

2.1. Formy pomocy na rzecz usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek.

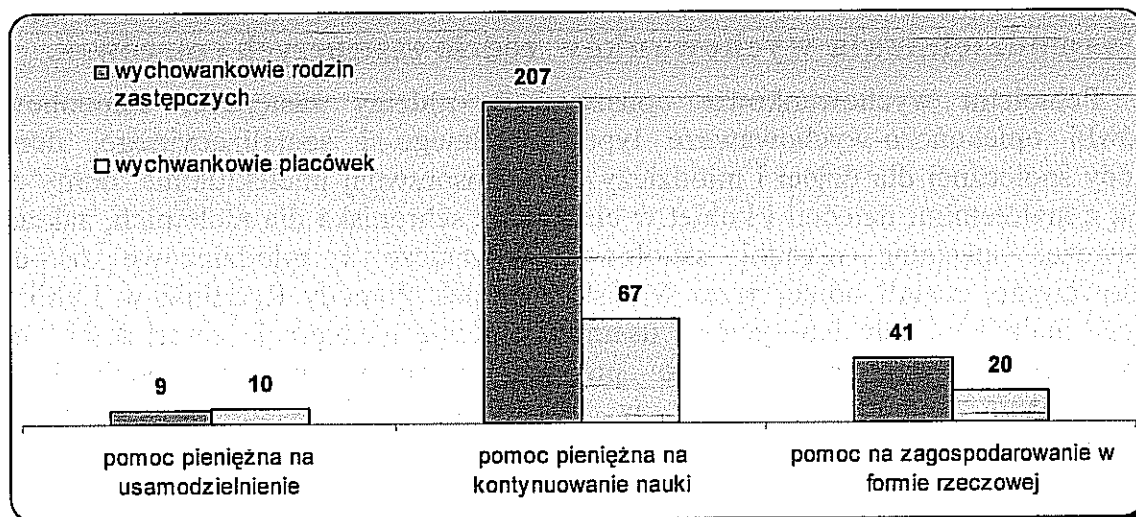
W 2007 roku z pomocy w usamodzielnianiu korzystało ogółem **463 osoby**, w tym 305 wychowanków rodzin zastępczych i 158 wychowanków placówek, z czego 316 osobom przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie.

Wszystkie osoby objęto pomocą w formie pracy socjalnej. Spośród osób, którym przyznano świadczenia najwięcej skorzystało z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki – ogółem 274, co stanowi 59% ogółu. Należy w tym miejscu dodać, że częściej z tej formy pomocy korzystali wychowankowie rodzin zastępczych niż placówek. Pomoc na kontynuowanie nauki uzyskało 68% wychowanków rodzin zastępczych, podczas gdy wśród osób opuszczających placówki tą formą wsparcia objęto 42% wychowanków.

Zdecydowanie mniej osób korzystało z pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej – 61 osób, czyli 13% ogółu. Najrzadziej wychowankowie otrzymywali pomoc pieniężną na usamodzielnienie – z tej formy wsparcia skorzystało tylko 19 osób, ponieważ ta forma pomocy wypłacana jest dopiero po ukończeniu nauki. Liczbę wychowanków korzystających z poszczególnych form wsparcia przedstawia Wykres 13.

W okresie sprawozdawczym ogólne wydatki związane z pomocą w usamodzielnianiu wyniosły ogółem **1 512 248,77 zł**, w tym 1 112 248,77 zł wydatkowano na osoby opuszczające rodziny zastępcze, natomiast 400 000 zł – na usamodzielnienia wychowanków placówek.

Wykres 13. Porównanie pomocy udzielonej osobom usamodzielniającym się, opuszczającym rodziny zastępcze i placówki w 2007 roku.

3. Placówki opiekuńczo – wychowawcze i Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy.

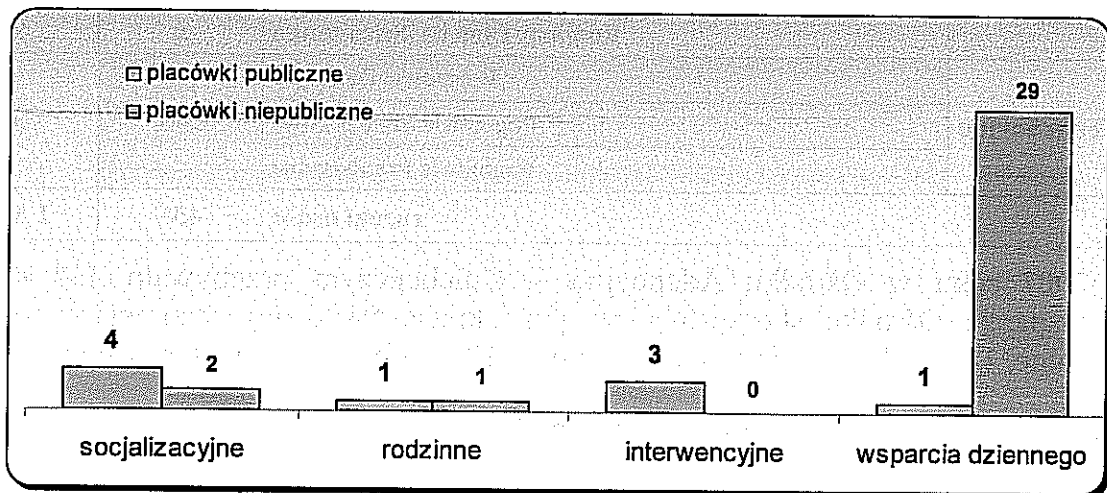
Pion ds. opieki nad dzieckiem i rodziną sprawował również nadzór nad publicznymi i niepublicznymi placówkami opiekuńczo – wychowawczymi i Ośrodkiem Adopcyjno - Opiekuńczym. Realizacja tych zadań wymagała współpracy i współdziałania z instytucjami oraz organizacjami działającymi statutowo na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, powołanymi do tego rodzaju działalności, np.: sądy rodzinne i dla nieletnich, powiatowe centra pomocy rodzinie, gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej, fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne Kościoła Katolickiego i innych kościołów, związki wyznaniowe, Lubelski Urząd Wojewódzki, komisje Rady Miasta Lublin, Wydziały Urzędu Miasta Lublin (Oświaty i Wychowania, Organizacji Urzędu, Zdrowia i Spraw Społecznych), szkoły, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze i in.

3.1. Typy placówek, nad którymi MOPR sprawuje nadzór.

W 2007 roku funkcjonowało ogółem **41 placówek opiekuńczo – wychowawczych**, z których 32 stanowiły placówki prowadzone przez podmioty niepubliczne, pozarządowe, a 9 było prowadzonych przez Miasto Lublin (w tym: Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Pogodny Dom”, Zespół Placówek Wsparcia Dziecka i Rodziny, Dom Dziecka im. Janusza Korczaka - dawniej Dom Dziecka Nr 3, Rodzinny Dom Dziecka, Pogotowie Opiekuńcze).

Większość placówek ma charakter placówek wsparcia dziennego (30 placówek, tj. 73%), przy czym 29 z nich prowadzonych jest przez podmioty niepubliczne, a jedna, specjalistyczna (Pogotowie Opiekuńcze - Probacyjne) jest placówką publiczną. Większość placówek wsparcia dziennego stanowią placówki opiekuńcze dla dzieci i młodzieży, których jest ogółem 26 (w tym 1 opiekuńcza całodzienna i 25 opiekuńczych czterogodzinnych). W mieście funkcjonują też 3 placówki interwencyjne, 2 – rodzinne i 6 – socjalizacyjnych.

Wykres 14. Liczba prowadzonych placówek, nad którymi MOPR sprawował w 2007 roku nadzór. Podział ze względu na typ placówki.

Ośrodek sprawował również nadzór nad działalnością Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego, który jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, finansowaną z budżetu powiatu ze środków na pomoc społeczną.

3.2. Wychowankowie korzystający ze wsparcia placówek.

Ze wsparcia placówek skorzystało ogółem 1 981 osób, większość - z pomocy placówek prowadzonych przez podmioty niepubliczne. Szczegółowe dane przedstawia Tabela.

Tabela 1. Wychowankowie korzystający ze wsparcia placówek opiekuńczo – wychowawczych ze względu na typ placówki i podmiot prowadzący.

typ placówki		publiczne	niepubliczne	
wsparcia dziennego	placówki specjalistyczne:	Pogotowie Opiekuńcze - Pogotowie Probacyjne	15	x
		Agape -CLUB		
		Ośrodek Terapeutyczny „Tacy Sami”	x	142
		Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo - Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie”		
	opiekuńcze:	całodzienna zwana ogniskiem: Dom św. Józefa dla Dzieci i Młodzieży. Ognisko Wychowawcze (1 świetlica)	x	1 319
		opiekuńcze, czterogodzinne, tzw. świetlice (26 świetlic)		
socjalizacyjne	Dom dla dzieci im. dr J. Dańkowskiego			
	Wielorodzinny Dom Dziecka		184	x
	Dom Dziecka im. Ewy Szelburg - Zarembiny			
	Dom Dziecka im. Janusz Korczaka			
	Dom Młodzieży SOS		x	55

	Dom im. Matki Weroniki		
rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	9	x
	Rodzinny Dom im. Serca Jezusa	x	9
interwencyjne	Pogotowie Dziecięce	248	x
	Pogotowie Młodzieżowe		
	Pogotowie Przedszkolne		
razem osób:		456	1 525

W 2007 roku w Ośrodku Adopcyjno – Opiekuńczym przebywało **438 dzieci**. Ze wsparcia Ośrodka skorzystały w tym okresie 94 osoby stanowiące rodziny naturalne, 151 osób z rodzin zastępczych oraz 193 osoby z rodzin adopcyjnych.

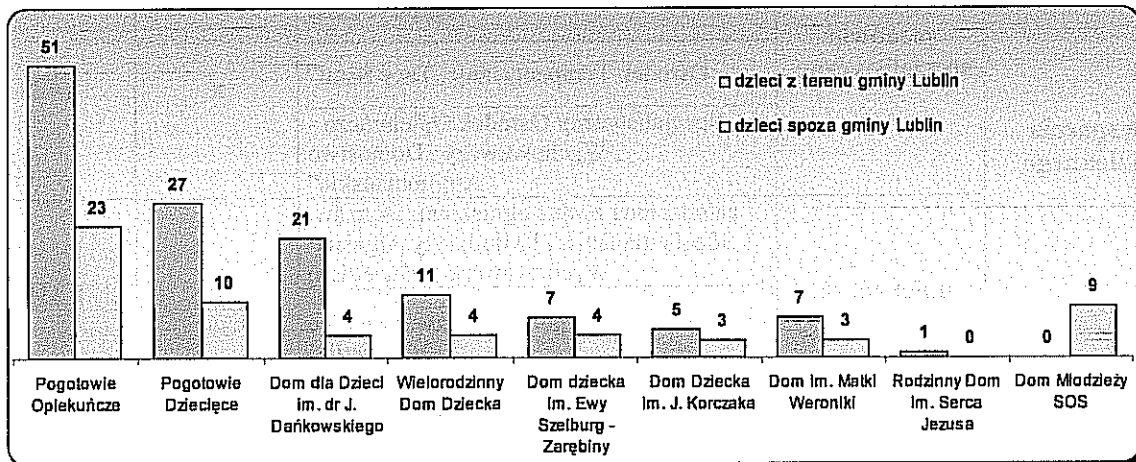
3.3. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie jest m.in. wykonywanie postanowień sądu zarządzającego umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Wykonanie postanowienia odbywa się poprzez skierowanie dziecka do placówki określonego typu, zwykle wskazanego w postanowieniu sądu. Dzieci mogą być umieszczane w placówkach również na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych (w 2007 roku 3 dzieci zostało skierowanych do placówek na wniosek rodziców i 1 dziecko na wniosek opiekuna prawnego).

Do placówki kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przy pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie (w Lublinie – MOPR).

W 2007 roku wydano ogółem **190 skierowań**. 39% stanowiły skierowania do Pogotowia Opiekuńczego – ogółem 74, w tym 51 dla dzieci z terenu gminy Lublin. Znaczna była też liczba skierowań do Pogotowia Dziecięcego – ogółem 37, w tym 27 dla dzieci z terenu gminy Lublin. Dane liczbowe przedstawia Wykres 15.

Wykres 15. Liczba dzieci i młodzieży kierowanej do placówek opiekuńczo – wychowawczych w 2007 roku z podziałem na miejsce pochodzenia dzieci.

W 2007 roku wystosowano również 39 wniosków dotyczących skierowania 34 dzieci pochodzących z Lublina do placówek całodobowych funkcjonujących na terenie innych powiatów, w tym 4 wnioski dotyczyły umieszczenia 8 dzieci

w Wioskach Dziecięcych SOS. W placówkach poza Lublinem funkcjonujących na terenie 8 powiatów umieszczonych zostało ogółem 21 dzieci pochodzących z Lublina.

W imieniu Starostów innych powiatów, powiatowe centra pomocy rodzinie zwracały się do MOPR z wnioskami o skierowanie dzieci pochodzących z ich powiatów do placówek na terenie Lublina.

W 2007 roku do MOPR wpłynęły 164 wnioski, ale ze względu na brak miejsc w placówkach, w 105 przypadkach udzielono odpowiedzi odmownej.

Łącznie z pobytu w lubelskich publicznych i niepublicznych placówkach opiekuńczo - wychowawczych korzystało w 2007 roku 59 dzieci pochodzących z innych powiatów.

Dodatkową grupę (55 dzieci) stanowili małoletni i nieletni uciekinierzy z domów rodzinnych, innych placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii doprowadzani do Pogotowia Opiekuńczego przez funkcjonariuszy Policji. Ich pobyt trwał zwykle 1 – 2 dni i nie wymagał wydania skierowania.

Doświadczenia związane z realizacją postanowień sądu, zabiegami związanymi z umieszczeniem dzieci w placówkach i konieczna przy tej okazji współpraca z sądem i kuratorami sądowymi, wymogły monitorowanie pobytu dzieci w placówkach, a zatem dysponowanie w każdej chwili pełną informacją na temat ich sytuacji. Dlatego wszystkie dzieci pochodzące z Lublina, przebywające w placówkach na terenie Lublina i przebywające w placówce poza Lublinem, mają założoną kartę informacyjną, w której odnotowywane są wszystkie istotne informacje związane ze skierowaniem i pobytem dzieci w placówce, a które nadsyłane są do MOPR przez dyrektorów placówek, właściwe powiatowe centra pomocy rodzinie oraz sądy.

3.4. Nadzór nad placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

Nadzór nad placówkami sprawowany jest m.in. poprzez:

- monitoring, tj. ciągła obserwacja pracy placówki, realizacji celów, planów dochodzenia do standardów,
- wizyty kontrolne – ogląd doraźny, kontrole funkcjonowania,
- lustracje: bazy, estetyki i higieny pomieszczeń, zainteresowania środowiska działalnością placówek, bieżącej frekwencji w placówkach wsparcia dziennego, itp.
- przegląd i analiza dokumentacji: sprawozdań, regulaminów wewnętrznych, planów, dokumentów kadrowych, dokumentacji wychowanków, dokumentacji dotyczącej działalności agend placówki, planów i sprawozdań finansowych,
- konsultacje i spotkania problemowe z dyrektorami i kierownikami placówek,
- udział w uroczystościach i imprezach organizowanych przez placówki,
- uzgadnianie regulaminów placówek.

Zgodnie z planem na rok 2007, złożono 37 wizyt w placówkach opiekuńczo - wychowawczych (w tym w 5 publicznych), które sfinalizowane zostały sporządzeniem notatek służbowych z każdej złożonej wizyty.

W trakcie wizyt kontrolnych w placówkach wsparcia dziennego zaobserwowano, małą liczebność dzieci uczestniczących w zajęciach. Podczas wizyt liczba dzieci znacznie odbiegała od danych przedstawianych w sprawozdaniach składanych przez podmioty prowadzące placówki.

Należy podkreślić, że sieć niepublicznych placówek wsparcia dziennego (tzw. świetlic) była w 2007 roku liczebowo obfita. Jednakże nie wszystkie placówki spełniają w pełni założenia ustawy o pomocy społecznej i rozporządzenia o placówkach, a także nie w pełni wypełniają ważne zadania opiekuńczo – wychowawcze w stosunku do rodzin niewydolnych wychowawczo. Często działalność świetlic ograniczała się jedynie do zapewnienia opieki i pomocy dzieciom w odrabianiu lekcji. Brak było systematycznej pracy z dziećmi (nie mówiąc o pracy z rodzicami) ze środowisk patologicznych, zagrożonych demoralizacją.

W 2007 roku opracowane zostały przez pracowników MOPR dokumenty dotyczące pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, wspomagano też dyrektorów placówek w opracowaniu takich dokumentów:

- a) wniosek – oferta Miasta Lublin o dofinansowanie przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną zaproponowanych do realizacji w 2008 roku przez:
- Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Pogodny Dom”: „Rodzina zaprzyjaźniona podwaliną rodziny zastępczej - promocja dobrych rozwiązań w zakresie budowania systemu wsparcia i opieki nad dzieckiem”;
  - Zespół Placówek Wsparcia Dziecka i Rodziny: „Przekształcanie placówki opiekuńczo - wychowawczej w celu osiągnięcia standardów opieki i wychowania poprzez adaptację pomieszczeń w Domach Rodzinnych”;
  - Dom Dziecka im. Janusza Korczaka: „Dostosowanie Domu Dziecka do prawidłowego przebiegu procesu opiekuńczo – wychowawczego w celu osiągnięcia standardów opieki i wychowania”;
  - Pogotowie Opiekuńcze: „Doposażenie placówki poprzez utworzenie aneksów kuchennych celem osiągnięcia standardów opieki i wychowania” oraz „Urządzenie ekologicznego placu zabaw dla dzieci oraz terenów zielonych wokół budynku celem osiągnięcia wyższych standardów opieki i wychowania”;
  - Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy: „Pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych (rozwój niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych)”;
  - MOPR: „Drogowskaz” aktywizacja społeczno-zawodowa osób usamodzielnianych jako element profilaktyki niedostosowania społecznego” oraz „Rozwój zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych”.

Oferta aprobowana przez Skarbnika Miasta i podpisana przez Prezydenta Miasta została oceniona pozytywnie. Na podstawie Porozumienia Nr 17/3/2007 Miasto Lublin uzyskało dotację MPiPS w wysokości **264 285 zł**:

- Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Pogodny Dom” – 27 085 zł,
- Zespół Placówek Wsparcia Dziecka i Rodziny – 110 000 zł,

- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 31 200 zł,
- Pogotowie Opiekuńcze – 70 000 zł,
- Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy – 8 000 zł,
- MOPR – 18 000 zł.

b) wnioski o dofinansowanie w roku 2007 z dotacji celowej budżetu Państwa zadań inwestycyjnych i bieżących w zakresie osiągnięcia standardów. Dotacje o łącznej wartości **85 000 zł** uzyskali:

- Zespół Placówek Wsparcia Dziecka i Rodziny – 20 000 zł,
- Pogotowie Opiekuńcze – 65 000 zł.

3.5. Mieszkania chronione dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Niewielu wychowanków w chwili usamodzielniania ma możliwość zamieszkać we własnym mieszkaniu. Część z nich zamieszkała na stacji, w bursie lub internacie. Znaczna liczba usamodzielnianych stara się o mieszkanie z zasobów gminy. Większość usamodzielnianych pozostaje w bardzo złych warunkach mieszkaniowych, mieszka z rodziną naturalną lub zastępczą, często w warunkach urągających podstawowym zasadom higieny. Trudną sytuację zamieszkiwania w okresie między opuszczeniem placówki lub rodziny zastępczej, a samodzielnym życiem, nieco złagodziło uruchomienie tzw. mieszkań chronionych utrzymywanych z budżetu Miasta. Zamieszkiwanie w nich jest częściowo odpłatne, co jest istotne przy skromnym budżecie młodego człowieka wchodzącego w samodzielne życie.

Miasto Lublin na koniec 2007 roku dysponowało 4 mieszkaniami chronionymi, które zostały wyposażone w niezbędne meble i sprzęty.

Mieszkania chronione podlegają zarządowi Zespołu Placówek Wsparcia Dziecka i Rodziny (prowadzi je Dom Dziecka im. Ewy Szelburg – Zarembiny).

Funkcjonują w oparciu o ustanowiony regulamin i obowiązujące zarządzenia Prezydenta Miasta i Dyrektora MOPR. Dysponują 18 miejscami, z których w 2007 roku skorzystało 21 osób – 19 opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze i 2 osoby opuszczające rodziny zastępcze, o czym wspomniano wcześniej.

VII. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Nadzór nad realizacją zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej sprawuje zastępca Dyrektora Ośrodka ds. opieki nad dzieckiem i rodziną. Zadania wykonywane są w ramach działu ds. osób niepełnosprawnych i polegają na udzielaniu pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

W ramach rehabilitacji zawodowej dofinansowywane jest przystosowywanie miejsc pracy (istniejących lub tworzonych) dla osób niepełnosprawnych. Zwracane są koszty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne dla zatrudnianych osób niepełnosprawnych, udzielane są pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, dofinansowanie oprocentowania do zaciągniętego kredytu bankowego.

Rehabilitacja społeczna ma natomiast na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym poprzez m.in.: dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, czy dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej ujętych w „Programie działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Lublina na lata 2006 – 2007” wydatkowano kwotę **530 709,48 zł.**

Dodatkowo na realizację zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Miasto Lublin otrzymało ze środków PFRON w 2007 roku 8 970 504 zł.

VIII. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKI WSPARCIA.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie sprawuje nadzór merytoryczny w zakresie spraw administracyjnych, osobowych i finansowych nad działalnością domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia.

Na terenie miasta Lublin w 2007 roku funkcjonowało 6 domów pomocy społecznej (5 prowadzonych przez gminę i 1 niepubliczny), 28 ośrodków wsparcia: środowiskowych domów samopomocy, dziennych domów pomocy, schronisk i noclegowni (10 publicznych, 18 niepublicznych).

Placówki niepubliczne funkcjonowały na podstawie umowy zawartej między Miastem a organizacjami pozarządowymi (fundacje, stowarzyszenia, organizacje, Kościół i inne podmioty). Umowa zlecała realizację zadania z zakresu pomocy społecznej polegającego na zapewnieniu opieki, schronienia i gorącego posiłku dla bezdomnych oraz na świadczenie usług osobom starszym i niepełnosprawnym w placówkach prowadzonych przez podmioty pozarządowe oraz określała kwotę dotacji z budżetu Miasta na ten cel.

W 2007 roku z usług domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia skorzystało ogółem **2 761 osób.**

Tabela 2. Liczba osób korzystających z pomocy domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia w 2007 roku.

wyszczególnienie	jednostki organizacyjne o zasięgu lokalnym - finansowane z budżetu gmin				jednostki organizacyjne o zasięgu ponad gminnym - finansowane z budżetu powiatów				ogółem - liczba jedno stek	ogółem - liczba osób
	podmiot prowadzący - gmina		inny podmiot prowadzący		podmiot prowadzący - powiat		inny podmiot prowadzący			
	liczba jedno stek	liczba osób	liczba jedno stek	liczba osób	liczba jedno stek	liczba osób	liczba jedno stek	liczba a osób		

domy pomocy społecznej		0	0	0	0	5	560	1	34	6	594
ośrodki wsparcia	środowiskowe domy pomocy	0	0	1	41	2	82	4	256	7	379
	dzienne domy pomocy	3	281	0	0	0	0	0	0	3	281
	noclegownie, schroniska, domy dla bezdomnych	0	0	10	633	0	0	0	0	10	633
	inne ośrodki wsparcia	3	601	2	146	2	77	1	50	8	874
	razem ośrodki wsparcia	6	882	13	820	4	159	5	306	28	2167
razem domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia		6	882	13	820	9	719	6	340	34	2761

1. Domy pomocy społecznej.

W 2007 roku w domach pomocy społecznej zamieszkiwały ogółem **594 osoby**. Wszystkie z tych domów pomocy finansowane były z budżetu powiatów. Większość osób objętych było pomocą domów pomocy prowadzonych przez gminę Lublin – łącznie 560 osób.

W okresie sprawozdawczym wydano łącznie **198 decyzji kierujących** do domów pomocy społecznej, **79 umieszczających** i **360 ustalających odpłatność** za pobyt.

Statutowo placówki te posiadały **487 miejsc**, ale liczba oczekujących zawsze jest wyższa niż liczba miejsc w tych jednostkach. Nie są one przygotowane na płynne przyjmowanie wszystkich osób tego wymagających. Na dzień 31 grudnia 2007 roku, łącznie **159 osób oczekiwało** na umieszczenie w domu pomocy społecznej, w tym najwięcej na przyjęcie do Domu Pomocy Społecznej „Kalina” – 31% oraz na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty 26%.

Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w domu pomocy społecznej wynosił w 2007 roku **2 272 zł**. Przeciętnie, za każdą osobę przebywającą w tych placówkach gmina dopłacała niemal 76% kosztów jej utrzymania.

W roku 2007 przygotowano i zredagowano wzory zarządzeń w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie organizacyjnym domów pomocy społecznej (Zespół Dziennych Domów Pomocy Społecznej, Dom Pomocy Społecznej „Betania”) oraz zmieniające w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego dla Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie. Udzielono także pełnomocnictwa dyrektorom następujących domów pomocy społecznej: Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie, Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty oraz Zespół Dziennych Domów Pomocy Społecznej. Przygotowano również zarządzenie w sprawie ustalenia miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin.

Wszystkie domy pomocy społecznej funkcjonujące na terenie miasta Lublin zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. dążą do realizacji obowiązujących standardów. Spośród 6 domów pomocy standardy spełnia DPS „Kalina” i w dniu 11 października 2006 r. uzyskał zezwolenie Wojewody Lubelskiego na prowadzenie ww. domu na czas nieokreślony.

Pozostałe domy pomocy społecznej z uwagi na nieosiągnięcie standardów posiadają zezwolenie warunkowe na prowadzenie domu do roku 2010. W związku z tym podejmują działania zmierzające do ich spełnienia.

Domy te nie osiągnęły standardów głównie w zakresie: występowanie barier architektonicznych, konieczność zainstalowania windy, brak systemu przyzywowo – alarmowego, niespełnienie norm powierzchniowych pokoi mieszkalnych, brak podjazdu.

W trakcie jest finalizacja przetargu na rozbudowę i remont Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie.

W 2007 roku zawarto umowy z DPS „Betania”, DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie i DPS im. W. Michelisowej na zakup sprzętu do rehabilitacji, modernizacji i termomodernizacji pomieszczeń na pokoje mieszkalne, zakup platform dla osób niepełnosprawnych wraz z montażem. Decyzja budżetową Wojewody Lubelskiego zostały przyznane środki na realizację zadań w zakresie osiągnięcia standardów dla DPS im. Matki Teresy z Kalkuty oraz DPS „Betania”.

2. Ośrodki wsparcia.

Z pomocy ośrodków wsparcia skorzystało ogółem w 2007 roku **2 167 osób**, w tym 1 041 osób korzystało z ośrodków prowadzonych przez gminę Lublin, a 1 126 z ośrodków prowadzonych przez inny podmiot (niepubliczny).

W 2007 roku podpisano również umowy pomiędzy Prezydentem Miasta a organizacjami pozarządowymi na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, tj. prowadzenie schronisk i noclegowni, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, realizację programów korekcyjno – edukacyjnych, na udostępnienie lokalu mieszkalnego z przeznaczeniem na mieszkanie adaptacyjne dla bezdomnych mężczyzn.

Podpisano również aneksy do umów m.in. na: prowadzenie schroniska dla bezdomnych mężczyzn, prowadzenie Domu Samotnej Matki, prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych kobiet, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, a także na realizację programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, na prowadzenie schroniska dla bezdomnych mężczyzn, sezonowej noclegowni dla bezdomnych mężczyzn, na prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Chorobą Alzheimera „Mefazja”, na prowadzenie Ośrodka wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej fizycznie, na prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy „Absolwent” dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, na prowadzenie ośrodka wsparcia „Roztocze” dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, prowadzenie Świetlicy Jubileuszowej dla osób starych, chorych i samotnych, a także na prowadzenie Banku Żywności oraz ośrodka wsparcia „Serce” dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do ośrodków wsparcia wydano w 2007 roku łącznie 1 098 decyzji kierujących.

W miesiącu październiku, jak każdego roku podjęto działania profilaktyczno – osłonowe, w ramach których prowadzono współpracę z organizacjami pozarządowymi udzielającymi schronienia i oferującym pomoc osobom bezdomnym. Nawiązano również współpracę ze Strażą Miejską, Komisariatami Policji, placówkami służby zdrowia, administracjami osiedli, parafiami, Zarządem Ogrodów Działkowych.

IX. ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ LUBELSKI BANK ŻYWNOŚCI.

Celem Związku Stowarzyszeń Lubelski Bank Żywności jest systematyczne, bezpłatne pozyskiwanie i przekazywanie żywności placówkom i podmiotom udzielającym pomoc osobom bezdomnym, skrajnie ubogim, uzależnionym, rodzinom patologicznym, szczególnie zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Lubelski Bank Żywności w 2007 roku, przy współpracy MzOPR, rozdysponował na terenie miasta 1 350 ton żywności, którą przekazał do 25 organizacji na terenie miasta Lublina.

Za ich pośrednictwem trafiła ona do ok. 19 000 osób spełniających kryteria finansowe Ustawy o pomocy społecznej na podstawie przedstawionego przez organizację zapotrzebowania.

Związek Stowarzyszeń Lubelski Bank Żywności skorzystał z dotacji gminy na realizację działalności w wysokości 34 000 zł.

X. ŚWIADCZENIA SOCJALNE.

Od 1 września 2006 roku zgodnie z art. 48 i 49 ustawy o świadczeniach rodzinnych świadczenia docelowo realizowane są przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast właściwych ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do świadczeń lub ubiegającej się o nie, określonych w ustawie jako "organ właściwy".

W 2007 roku wydano łącznie 28 422 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń, w tym przyznających świadczenia, odmawiających przyznania świadczeń jak również zmieniających w związku ze zmianą w sytuacji rodzinnej mającej wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych.

W danych liczbowych dotyczących wydanych w roku 2007 decyzji administracyjnych zawierają się również decyzje zmieniające – przedłużające do dnia 30 września 2008 r. okres zasiłkowy, na który ustalone zostało prawo do zaliczki alimentacyjnej na podstawie art. 45, art. 48 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W celu usprawnienia pracy, w okresie od czerwca do października 2007 roku, uruchomiono dodatkowe punkty przyjęć interesantów w dwóch filiach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie: w Filii nr 3 przy ul. Mieszka I nr 4 oraz w Filii nr 5 przy ul. Nałkowskich 114, a także w siedzibie Ośrodka przy ul. Grodzkiej 7. Dodatkowe punkty zapewniły sprawna obsługę wielu klientów, którzy składali wnioski na nowy okres zasiłkowy.

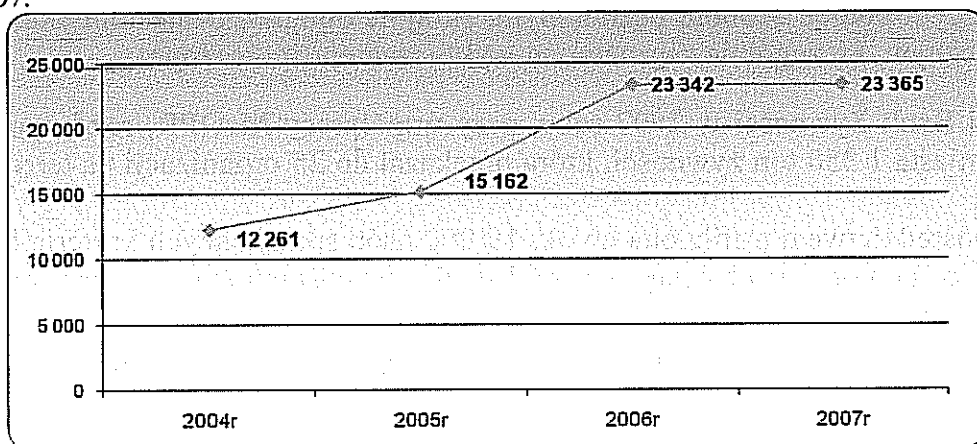

1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń socjalnych.

W 2007 roku ze świadczeń socjalnych skorzystało **23 265 rodzin**, co oznacza, że liczba rodzin korzystających z pomocy utrzymała się na podobnym poziomie, jak w roku ubiegłym. Jednak od roku 2004, czyli od początku realizacji świadczeń socjalnych, liczba osób uprawnionych/pobierających te świadczenia wzrosła dwukrotnie.

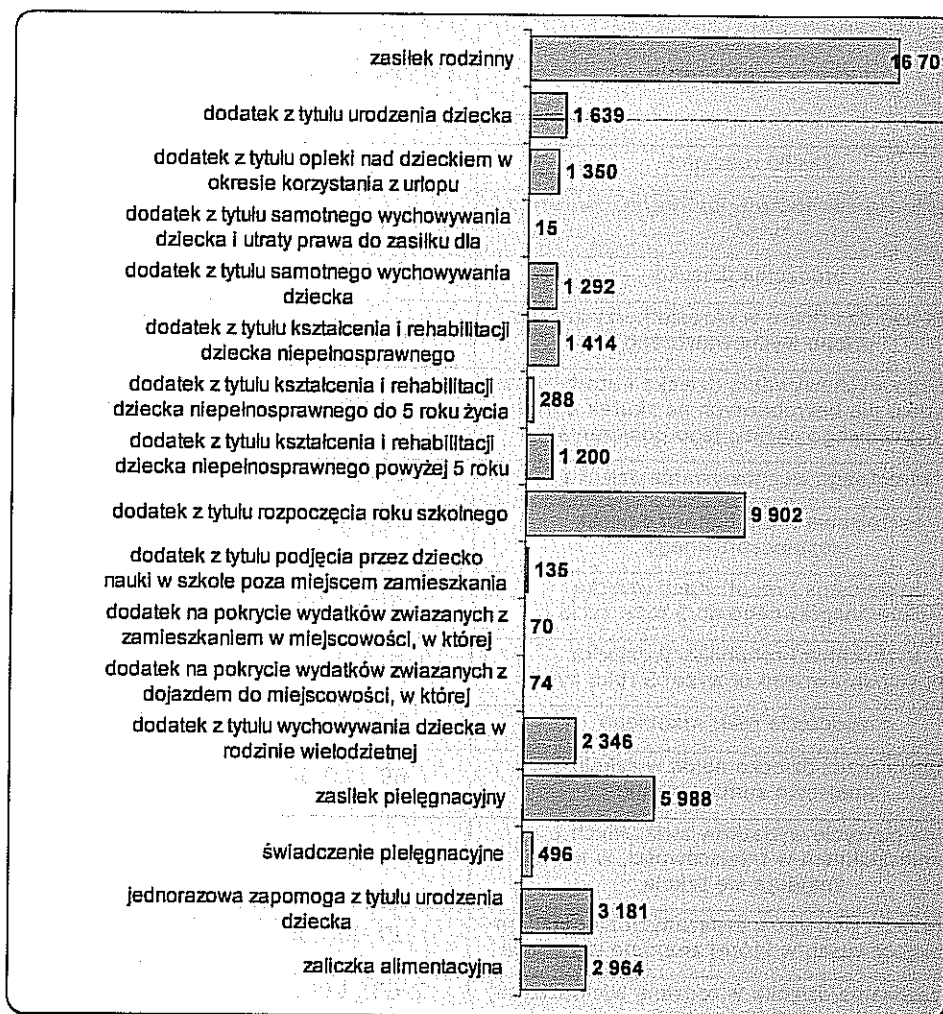
Dane przedstawione na wykresie uwidaczniają dynamikę wzrostu liczby rodzin korzystających ze świadczeń socjalnych na przestrzeni 3 i pół roku, czyli od momentu wprowadzenia w życie systemu świadczeń rodzinnych.

Wykres 16. Porównanie liczby rodzin korzystających z systemu świadczeń socjalnych w latach 2004 -2007.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, najwięcej rodzin korzystało w 2007 roku z zasiłków rodzinnych, które są trzonem tego systemu. W 2007 roku odnotowano 16 701 rodzin uprawnionych do tego świadczenia – 72% rodzin. Podobnie, jak w roku ubiegłym znaczna była także liczba rodzin uprawnionych do dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 9 902, co stanowi 43% ogółu oraz rodzin otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny, do którego było uprawnionych 5 988 rodzin (26%). Znaczna część osób skorzystała również z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 3 181 rodzin. Więcej informacji przedstawia załączony Wykres 17.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z poszczególnych świadczeń w 2007 roku.

2. Analiza wypłaconych świadczeń i zestawienie wydatków.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Świadczenia Socjalne, tytułem wypłat na zasiłki rodzinne, dodatki do zasiłku rodzinnego oraz świadczenia opiekuńcze (tj. zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne) dokonał wypłat w łącznej kwocie **59 977 670,00 zł**.

Zgodnie z dokonany podziałem największe wydatki Ośrodek poczynił na wypłatę zasiłku rodzinnego, dodatków do zasiłku rodzinnego oraz zaliczki alimentacyjnej. Najwyższe wydatki zostały poniesione na wypłaty zasiłku rodzinnego i wyniosły **17 455 586,78 zł**, a następnie na dodatki do zasiłku rodzinnego w łącznej kwocie **14 076 744,05 zł**. Na trzecim miejscu uplasowały się wydatki na zaliczki alimentacyjne osiągając kwotę **12 517 115,47 zł**. Wydatki na te trzy świadczenia pochłonęły po 25% budżetu Piony świadczeń socjalnych.

Powyższe trzy grupy świadczeń stanowią główny trzon dokonywanych wypłat na świadczenia. Szczegółowe wydatki oraz liczbę dokonanych wypłat i średnią wysokość jednego świadczenia w rozbiciu na poszczególne zasiłki i dodatki przedstawia poniższa Tabela.

Tabela 3. Zestawienie zadań zrealizowanych ze środków budżetu państwa w roku 2007.

Lp	Wyszczególnienie	Wartość świadczeń	Liczba świadczeń	Średnia wysokość 1 świadczenia w zł.
1.	Zasiłki rodzinne	17 455 586,78	24 084	60,39
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	14 076 744,05	94 287	149,30
2.1.	urodzenia dziecka	1 669 500,00	1 670	999,70
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	3 990 184,39	10 249	389,32
2.3.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	42 920	112	383,21
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	2 797 319,46	16 010	174,72
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 180 910,00	15 380	76,78
2.5.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	148 270,00	2 472	59,98
2.5.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	1 032 640,00	12 908	80,00
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	1 690 900	16 909	100,00
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	69 120,00	1 008	68,57
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	42 120,00	468	90,00
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	27 000,00	540	50,00
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 635 890,00	32 949	79,99
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w. 1 + w. 2)	31 532 330,83	383 298	82,27
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	9 912 511,00	64 789	152,99
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	2 181 018,00	5 196	419,75
6.	Świadczenia opiekuńcze (w. 4 + w. 5)	12 093 529,00	69 985	172,80
7.	Razem (w. 3 + w. 6)	43 625 859,83	453 283	96,24
8.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	3 226 000,00	3 226	1 000,00
9.	Razem świadczenia rodzinne i dodatki oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (w. 7 + w. 8)	46 851 859,83	456 509	102,63
10.	Zaliczka alimentacyjna	12 517 115,47	49 597	252,37
11.	RAZEM (w.9 + w.10)	59 368 975,30	506 106	117,31
12.	Składki na ubezpieczenie społ. podopiecznych	608 694,70	4 683	129,98
13.	RAZEM (w.11 + 12)	59 977 670,00	510 789	117,42
14.	Składki na ubezpieczenie zdrow. podopiecznych	86 803,92	2 299	37,76

Analogicznie do roku 2006 największą część posiadanych środków finansowych Ośrodek przeznaczył na pokrycie wypłat 2 świadczeń: z tytułu zasiłku rodzinnego oraz zaliczki alimentacyjnej. Łącznie wypłaty za w/w świadczenia wyniosły 30 012 697,00 zł. Kwota ta stanowi połowę z ogólnej wartości wypłacanych świadczeń. Warto zaznaczyć, iż w stosunku do roku 2006 znacznie zwiększyły się wydatki poczynione na wypłaty zasiłków rodzinnych (o kwotę 3 485 696,26 zł, co stanowi przeszło 24% wzrost), natomiast wydatki na zaliczkę alimentacyjną osiągnęły 91% wydatków poczynionych w roku 2006 i osiągnęły kwotę wydatków równą 12 542 312,00 zł.

Wśród dodatków do zasiłku rodzinnego najwyższe wydatki poczyniono na dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (4 006 870,00 zł) oraz dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka (2 802 277,00 zł). Stosunkowo wysokie wydatki poczyniono na dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 2 640 770,00 zł).

Wysokie wydatki dokonywane są na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Wyniosły one 3 226 000,00 zł, co plasuje to świadczenie na 5 miejscu pod względem wysokości poniesionych wypłat.

W dalszym ciągu odnotowuje się natomiast spadek wydatków na dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania. Wydatki wyniosły 42 920,00 co stanowi 0,07% ogólnej kwoty wydatków.

Dalsza analiza wskazuje, że w roku 2007 najczęściej wypłacanym świadczeniem był zasiłek rodzinny. Dokonano 289 011 wypłat z tego tytułu. W odniesieniu do 2006 roku odnotowano wzrost liczby wypłacanych świadczeń o 10 854. Ich liczba to prawie 57% wszystkich świadczeń, jakie zostały wypłacone.

Znaczącą liczbą dokonywanych wypłat charakteryzują się również zasiłki pielęgnacyjne. W roku 2007 wypłacono 64 789 świadczeń z tego tytułu. Mniejszy, ale również znaczący był udział zaliczek alimentacyjnych w ogólnej liczbie wypłaconych świadczeń - wyniosły ostatecznie 49 597 wypłaconych świadczeń.

Świadczeniem o najwyższej kwocie przypadającej na jedną dokonaną wypłatę jest niezmiennie jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka i wynosi 1 000 zł. Również bardzo wysoką średnią wysokością wypłaty charakteryzuje się dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka i wyniósł on 999,70 zł. Standardowa średnia (tj. 1000 zł) została nieznacznie zaniżona z powodu wypłaty w II kwartale 2007 jednego świadczenia w wysokości 500 zł.

3. Świadczenia nienależnie pobrane.

W roku 2007 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Świadczenia Socjalne w ramach swojej działalności odzyskał świadczenia nienależnie pobrane w łącznej wysokości **83 999 zł**. Na zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego przypadło 51% powyższej kwoty, na świadczenia opiekuńcze 19%, natomiast odzyskane zaliczki alimentacyjne stanowiły 30%. Wartości w rozbiciu na poszczególne świadczenia oraz liczbę odzyskanych świadczeń obrazuje Tabela 4.

Tabela 4. Informacja o odzyskanych świadczeniach nienależnie pobranych w roku 2007.

Lp	Wyszczególnienie	Wartość świadczeń nienależnie pobranych	Liczba świadczeń nienależnie pobranych
1.	zasiłki rodzinne	14 798	255
2.	urodzenia dziecka	0	0
3.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	16 686	43
4.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
5.	samotnego wychowywania dziecka	4 958	28
6.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	600	8
7.	rozpoczęcia roku szkolnego	700	7
8.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	540	6
9.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4 880	61
10.	zasiłki pielęgnacyjne	13 751	90
11.	świadczenia pielęgnacyjne	1 890	6
12.	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	0	0
13.	zaliczka alimentacyjna	25 196	119
14.	RAZEM	83 999	623

4. Zadania związane z postępowaniem egzekucyjnym.

W roku 2007 wydano 1 700 decyzji dla 605 świadczeniobiorców, w sprawie świadczeń nienależnie pobranych na ogólną kwotę należności z tego tytułu 430 541,95 zł oraz odsetki 25 973,93 zł.

Prowadzono również obsługę 386 świadczeniobiorców, którzy mieli ustalone świadczenia nienależnie pobrane w okresie 2004 – 2006. W ciągu całego roku sporządzano na bieżąco listy wypłat, przelewów i przekazów pocztowych oraz zleceń do kasy przeciętnie dla 500 świadczeniobiorców, a także bieżące sprawozdania do Działu Finansowo-Księgowego MOPR.

W związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym świadczeń nienależnie pobranych nawiązano współpracę z komornikiem Departamentu Skarbnika Urzędu Miasta Lublin i wysłano 61 upomnień do osób zalegających ze spłatą nienależnie pobranych świadczeń.

W ciągu całego roku prowadzono postępowania wobec dłużników alimentacyjnych – kierowano pisma m.in.: informacje do komorników sądowych przy Sądach Rejonowych po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych u dłużników alimentacyjnych; wystąpienia do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie z prośbą o

aktywizację zawodową dłużników; wystąpienia do Urzędu Miejskiego Wydział Komunikacji o udostępnienie danych dotyczących praw jazdy dłużników alimentacyjnych; doniesienia do prokuratury – wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art.209 § 1 kk; wystąpienia do starosty o zatrzymanie prawa jazdy.

Ogółem pracownicy socjalni Pionu przeprowadzili 450 wywiadów środowiskowych. Ponadto na bieżąco prowadzony jest rejestr dłużników alimentacyjnych dla 4 237 osób oraz stała współpraca z komornikami sądowymi w sprawie zwrotu od dłużników alimentacyjnych wypłaconych osobom uprawnionym kwot zaliczek alimentacyjnych.

W 2007 r. komornicy sądowi przekazali do tutejszego ośrodka kwotę 213 171,59 zł tytułem zwrotu wypłaconej zaliczki.

X. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ W DZIAŁANIACH MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE

Fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej stwarza szersze możliwości pomocy osobom korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej poprzez zinstytucjonalizowanie działań mających na celu pozyskiwanie i wykorzystywanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, tj. funduszy europejskich.

W roku 2007 Ośrodek uczestniczył w dwóch projektach partnerskich i dwóch projektach realizowanych samodzielnie. Łączny koszt zadań dofinansowanych środkami unii europejskiej wyniósł 669 710,57 zł.

1. @lterEgo PIW EQUAL

Projekt, którego administratorem jest Oddział Lubelski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, realizowany w oparciu o lokalne Partnerstwo na Rzecz Rozwoju, między kilkoma lubelskimi instytucjami i organizacjami, m.in. Uniwersytetem Marii Curie - Skłodowskiej, Telewizją Polską czy chociażby Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie. Projekt jest lokalną inicjatywą skierowaną do grupy bezrobotnych rodziców samotnie wychowujących dzieci i zakłada szereg form wsparcia przeznaczonych do tej grupy beneficjentów wykazujących chęć powrotu na rynek pracy.

Całkowity koszt projektu, to suma przekraczająca 10 mln zł. Wydatki MOPR w roku 2007 związane z projektem wyniosły 74 271,18 zł.

2. EduPart. Partnerstwo na rzecz edukacji i pobudzania aktywności rodzin.

Projekt był realizowany przy wsparciu finansowym Wspólnoty Europejskiej w ramach programu Socrates. Celem Projektu był rozwój partnerstwa edukacyjnego pomiędzy 5 organizacjami partnerskimi z Niemiec, Litwy, Polski i Austrii. Koncentrował się on na wymianie doświadczeń i praktyk z dziedziny kształcenia rodziców i rodziny jako istotnego wymiaru kształcenia dorosłych.

W projekcie uczestniczyli rodzice, wychowawcy, a po stronie polskiej uczestniczyło 7 rodzin, przede wszystkim samotne matki z uwagi na ich status społeczny i warunki materialne.

Działania w ramach projektu obejmowały m.in. wymianę doświadczeń, informacji o sytuacji socjalnej rodziców i ich rodzin w poszczególnych krajach w szerszym kontekście dot. kształcenia rodziców w ośrodkach partnerskich oraz wymianę modeli pracy, praktyk i doświadczeń w zakresie kształcenia rodziców, a także identyfikację różnic socjalnych i mentalnych w poszczególnych krajach oraz dzielenie się refleksjami na temat ich znaczenia dla ośrodków zajmujących się kształceniem rodziców. Zadania MOPR opiewały na kwotę **35 033,02 zł**. Projekt zakończono w lipcu 2007 r.

3. "Sami sobie - program rozwoju standardów jakości usług dla pracowników socjalnych"

Projekt miał na celu poprawę efektywności działań instytucji pomocy społecznej przez ułatwienie pracy z klientami MOPR - osobami z grup szczególnego ryzyka oraz wzrost stopnia współpracy z partnerami działającymi w obszarze polityki społecznej.

Charakter wsparcia w projekcie od strony teoretycznej i praktycznej pomógł przełamać istniejące bariery w realizacji zadań przypisanych pracownikom socjalnym i pracownikom instytucji partnerskich MOPR w Lublinie. Szkolenia były szansą na wdrożenie zmian w rozszerzaniu form pracy socjalnej, tj. pomocy w usamodzielnianiu środowiska lokalnego i stworzeniu modelu wszechstronnego pracownika socjalnego, który wspiera, animuje, współpracuje.

Beneficjentami ostatecznymi byli: pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz pracownicy instytucji partnerskich z terenu Lublina (łącznie 80 osób), gdzie realizowany był projekt.

Łączny koszt realizacji projektu to wyniósł 351 882 zł. W 2007 roku wydatkowano na ten cel kwotę **53 708,47 zł**. Projekt zakończono w marcu 2007 r.

4. Awans. Integracja społeczna i zawodowa młodzieży z osiedla im. A. Grygowej.

W celu zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zamieszkujących osiedle bloków socjalnych przy ul. Grygowej opracowano projekt działań zmierzających do łagodzenia skutków tego zjawiska. Realizacja projektu rozpoczęła się 02.01.2007 r., natomiast koniec projektu ustalono na 29.02.2008 r.

Projekt skierowany był do 20 osób - młodzieży w wieku 15-24 lata, sprawiającej problemy wychowawcze, pochodzącej z rodzin ubogich, zagrożonych dysfunkcjami społecznymi, zamieszkującej osiedle bloków socjalnych przy ul. A. Grygowej w Lublinie. Działania zawarte w projekcie stanowiły pierwszy etap realizacji „Programu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców osiedla im A. Grygowej”.

Wsparcie obejmowało: indywidualne spotkania z psychologiem, uczestnictwo w grupach wsparcia, kurs komputerowy, kursy językowe, obóz językowy, będący uzupełnieniem kursów językowych, warsztaty edukacyjno-kulturalne, wyjazd do Kazimierza Dolnego, warsztaty edukacyjno-wychowawcze w sądzie lub areszcie śledczym.

Starsza grupa osób (18-24 lata) dodatkowo skorzystała z doradztwa zawodowego (indywidualne i grupowe), kursów (z zakresu robót budowlanych, prawa jazdy, kosmetyczno-fryzjerski) oraz badań lekarskich.

Projekt ten stanowił jeden z etapów działań podejmowanych przez pracowników MOPR dla mieszkańców osiedla bloków socjalnych wpisujących się w dokumenty strategiczne miasta Lublin.

Łączny koszt realizacji projektu to **506 707, 94 zł**.

XI. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBLIN 2005 – 2013.

W ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005-2013 podjętych zostało szereg inicjatyw i działań, które zmierzają do poprawy sytuacji społecznej mieszkańców Lublina, a realizowanych dzięki zaangażowaniu lokalnych partnerów.

W 2007 roku całkowity koszt tych działań w ramach 5 celów głównych wyniósł **94 752 427,42 zł** (nie wliczając kosztów, których nie można było oszacować lub wykazać).

Kwota ta jest wyższa w porównaniu do 2006 roku o 15 723 700,16 zł. Działania realizowane w ramach wyznaczonych celów opierały się na programach m.in. Program Wsparcia Dzieci i Rodzin na terenie Lublina w latach 2003-2006 przedłużony na 2007r., Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Lublina na lata 2006 – 2007, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2007r., Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, Program współpracy miasta Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2007, Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy m. Lublin na lata 2007-2013, jak również były realizowane w ramach projektów finansowanych z funduszy unijnych.

Na **1 cel główny** Strategii: „Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę” poniesiono największe koszty, które wyniosły łącznie 45 380 199,04 zł. Największe nakłady zostały poniesione na działanie 1.2.1 czyli „Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalno-finansowego, chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego” w wys. 38 080 056,63 zł. Były to przede wszystkim działania mające na celu wsparcie materialne osób i rodzin dotkniętych ubóstwem, bezrobociem i przejawami bezradności.

W ramach tego celu nie były realizowane cele szczegółowe 1.3.1 „Realizacja programów zdrowotnych w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów” i 1.3.2 „Realizacja programów zapobiegania chorobom układu krążenia” ze względu na brak środków finansowych w budżecie miasta.

Kolejnym pod względem poniesionych na niego kosztów jest **4 cel główny** Strategii: „Zorganizowanie kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym”. Wydatki na ten cel wyniosły 23 981 000,62

zł i są wyższe w porównaniu z 2006r. o 7 245 627,79 zł, co świadczy o większym zaangażowaniu i wsparciu instytucji i organizacji m.in. na rzecz zapobiegania marginalizacji dzieci, budowania sieci wsparcia dla rodzin wieloproblemowych, organizowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz wspieraniu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Wydatki na **2 cel główny** Strategii: „ Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych” zostały poniesione w wys. 15 334 130,70 zł. Główne działania skupione były wokół likwidowania istniejących barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych oraz społecznych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym i starszym pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym. Koszt tego działania wyniósł 5 386 874,17 zł. Kolejne działania miały na celu aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych oraz podejmowanie różnego typu działań na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich rodzin. Wszystkie podjęte działania zmierzały do zintegrowania osób niepełnosprawnych i starszych z lokalnym środowiskiem.

Natomiast na **5 cel główny** Strategii, czyli „ Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego” wyniosły w 2007r. 5 142 089,45 zł.

Najmniejsze koszty zostały poniesione na **3 cel główny** Strategii: „Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny” i wyniosły łącznie 4 915 007,61 zł.

W załączeniu przedstawiony jest formularz szczegółowo obejmujący realizację poszczególnych zadań i poniesionych kosztów w ramach Strategii w 2007 roku (załącznik nr 1).

XII. POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2008.

1. Aplikacja o środki pozabudżetowe na lata 2007 – 2013.

1.1. W związku z nowym okresem programowania przypadającym 2007 – 2013, a tym samym możliwościami aplikowania o środki pozabudżetowe, Ośrodek zamierza rozpocząć w bieżącym roku realizację projektów systemowych. Projekty systemowe polegają na dofinansowaniu zadań publicznych zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju i ustawami branżowymi. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest beneficjentem Działania 7.1 w ramach priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Celem działań w projektach systemowych jest ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym i dyskryminowanym na rynku pracy poprzez podwyższenie ich statusu społecznego i zawodowego.

Alokacja środków na realizację projektów systemowych w województwie lubelskim opiewa na sumę ok. 20 mln PLN, z czego miastu Lublin przypada ok. 3 mln PLN, na realizację zadań z zakresu kompetencji powiatu i gminy.

Dodatkowe wsparcie pozwalające na działania z zakresu integracji społecznej i zawodowej zostanie skierowane przez pracowników Ośrodka do 520 osób, będących klientami Ośrodka.

360 osób niepełnosprawnych zostanie objętych wsparciem na rzecz integracji społecznej i zawodowej, 100 osób w ramach zawartych kontraktów otrzyma środki na podniesienie kwalifikacji, sfinansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych. Podobnie 60 usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo wychowawczych i rodzin zastępczych zostanie wyposażonych w dodatkowe umiejętności. Ponadto w dalszym ciągu będą wspierane środkami strukturalnymi podjęte w 2007 roku działania skierowane do mieszkańców bloków socjalnych przy ul. A. Grygowej.

Dodatkowo Ośrodek przy realizacji projektu zamierza doposażyć stanowiska pracowników zaangażowanych bezpośrednio w realizację projektu w sprzęt komputerowy i biurowy. Wstępne założenia zakupu sprzętu opiewają na sumę ok.300 tys. PLN, to tyle ile Ośrodek otrzymał przez ostatnie 3 lata.

1.2. Następstwem chęci pozyskiwania dodatkowych środków pozabudżetowych jest spełnienie do roku 2010 wymogów postawionych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w dokumentach aplikacyjnych. Po pierwsze musi być spełniony warunek merytoryczny – posiadanie dokumentu strategii rozwiązywania problemów społecznych. Lublin posiada wskazany dokument od 2005 roku. Po drugie musi być spełniony warunek finansowy, jakim jest zabezpieczenie przez Ośrodek/ gminę wkładu własnego opiewającego na 10,5 % wartości projektu. Trzecim warunkiem, który Ośrodek musi spełnić do 2010 roku jest posiadanie odpowiedniego zatrudnienia tj., co najmniej 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców.

Na chwilę obecną średnia środowisk przypadających na pracownika wynosi 2 584, co oznacza że Ośrodek posiada deficyt 38 pracowników socjalnych.

1.3. Przygotowanie wniosku do Europejskiego Funduszu Uchodźczego o środki finansowe na pomoc dla uchodźców i osób z pobytem tolerowanym.

1.4. W celu realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej, konieczne wydaje się opracowanie Programu aktywności lokalnej skierowanego do członków lubelskiej społeczności. Oznacza to, że w ramach programu będą prowadzone działania aktywizacyjne adresowane do ludzi mieszkających na obszarze gminy, a finansowane m.in. ze środków strukturalnych. Program będzie uzupełnieniem dotychczasowych dokumentów strategicznych.

1.5. W ramach efektywnej realizacji zadań Ośrodka wskazane jest zawarcie pisemnego porozumienia z Miejskim Urzędem Pracy, określającego zasady współpracy w zakresie realizacji zadań na rzecz aktywnej integracji, która będzie finansowana ze źródeł pozabudżetowych, stanowiących dotacje rozwojowe.

W porozumieniu w szczególności zostaną określone zasady:

- Współpracy w zakresie procedur postępowania z klientami pomocy społecznej i urzędu pracy;

- Wymiany informacji o klientach i realizowanych działaniach;
- Współpracy w zakresie realizacji i finansowania prac społecznie użytecznych;
- Współpracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach,
- Współpracy w przypadku klientów korzystających z dodatkowych środków pozabudżetowych i dalszej pracy na ich rzecz.

1.6. Uczestnictwo w projektach dotyczących migracji i wielokulturowości, a w szczególności partnerskim projekcie z Caritas Archidiecezji Lubelskiej.

1.7. Złożenie wniosku o przyznanie dotacji na utworzenie Punktu Pomocy Osobom z Zaburzeniami Psychicznymi „Integracja” z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

1.8. Udział w konkursie grantowym „Seniorzy w akcji ”55+” wspierającym działania osób starszych na rzecz otoczenia i promującym współpracę międzypokoleniową. Organizatorem konkursu jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności i Towarzystwo Inicjatyw Twórczych w ramach programu „Uniwersytety Trzeciego Wieku”. W ramach projektu zakłada się:

- a) stworzenie chóru międzypokoleniowego w oparciu o repertuar ludowy regionu lubelskiego i obrzędowych tradycji ludowych.
- b) „Projekt Ekologiczny” mający na celu zwiększanie świadomości i wiedzy ekologicznej mieszkańców Miasta Lublin poprzez akcję promowania toreb ekologicznych, wymianę międzypokoleniową, integrację.
- c) zaspokajanie potrzeb środowiska lokalnego związanych z radzeniem sobie z nowymi trudnymi sytuacjami życiowymi. Organizowanie przez seniorów spotkań edukacyjnych dla środowiska lokalnego, na których będą poruszane tematy związane z uzależnieniami, psychomanipulacją, radzeniem sobie ze stresem, akceptacją wieku dojrzałego itp.

1.9. Przystąpienie do konkursu Ministra Pracy i Polityki Społecznej na finansowe wspieranie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną.

2. Rozwój placówek podległych Ośrodkowi.

2.1. Praca na rzecz mieszkań chronionych prowadzonych przez Dom Dziecka im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Lublinie dla usamodzielniających się wychowanków placówek i rodzin zastępczych w tym:

- a) ścisła współpraca z dyrektorem Zespołu Placówek Wsparcia Dziecka i Rodziny oraz z Wydziałem Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin,
- b) udział w pracach komisji kwalifikacyjnej wskazującej kandydatów do przyznania pobytu w mieszkaniach chronionych,
- c) nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem mieszkań chronionych.

2.2. Szczególną uwagę należy zwrócić na współpracę z sądem. Dotyczy to terminowości przepływu dokumentów, przyspieszenia procedur, właściwie wskazywanych placówek.

2.3. Konieczne są uzgodnienia z prezesami wydziałów rodzinnych Sądu Rejonowego w Lublinie (V i VI) dotyczących m.in. okresu pobytu wychowanków w placówkach interwencyjnych, wskazywania w postanowieniu typu placówki (a nie nazwy i adresu konkretnej placówki). Wskazana jest dalsza współpraca z kuratorami sądowymi,

2.4. Doskonalenia wymaga sieć niepublicznych placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego pod względem racjonalności ich usytuowania na terenie miasta, zasad i form działania.

a) wspierać należy rozwój specjalistycznych placówek wsparcia dziennego (publicznych i niepublicznych) realizujących programy psychoprofilaktyczne i psychokorekcyjne, w tym resocjalizacyjne.

b) należy dążyć do możliwie szybkiego utworzenia w Lublinie „placówki” publicznej zatrudniającej specjalistów - pedagogów ulicy, którzy podejmą pracę z dziećmi i młodzieżą bezpośrednio „na ulicy”, w ich środowisku oraz niepublicznego Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego.

2.5. Opracowany do końca 2007 roku przez poszczególne placówki opiekuńczo – wychowawcze plan dochodzenia do standardów winien zostać zrealizowany do końca 2010 roku. Niezbędne wydaje się ustalenie zasad i sposobów monitorowania realizacji tego zadania przez poszczególne jednostki.

2.6. Szczegółowego uzgodnienia wymaga ostateczna struktura organizacyjna poszczególnych jednostek organizacyjnych (zespołów placówek) a także racjonalność zatrudnienia pracowników, spełnienie wymogów kwalifikacyjnych, organizacja pracy opiekuńczo – wychowawczej w placówce.

2.7. Kontynuować należy procedurę legislacyjną, której celem jest:

a) dostosowanie regulaminów placówek do zmian w ustawie o pomocy społecznej i nowego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych,

b) nadanie regulaminów organizacyjnych placówkom publicznym w randze zarządzeń prezydenta miasta Lublin.

2.8. Konieczne jest przekonanie placówek niepublicznych wsparcia dziennego i podmiotów prowadzących te placówki do opracowania programów naprawczych.

2.9. Rozszerzenie sieci domów pomocy społecznej o dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych oraz dom pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie

2.10. Utworzenie mieszkań terapeutycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz mieszkań adaptacyjnych dla osób bezdomnych, które ukończyły indywidualny program wychodzenia z bezdomności.

2.11. Konieczne jest przygotowanie 1 dodatkowego miejsca interwencyjnego w każdym domu pomocy społecznej, w celu przyjęcia w trybie pilnym osoby niezwłocznie wymagającej pomocy.

2.12. Stworzenie możliwości świadczenia usług rehabilitacyjnych w środowisku lokalnym przez domy pomocy społecznej posiadające odpowiednio wykwalifikowaną kadrę oraz specjalistyczny sprzęt.

2.13. Osiąganie standardów w domach pomocy społecznej.

2.14. Pozyskanie i modernizacja lokalu dla Centrum Interwencji Kryzysowej. Zmiana warunków lokalowych jest niezbędna do zapewnienia odpowiedniego poziomu świadczonych usług. Umieszczenie lokalu w znacznym stopniu utrudnia dostęp osobom niepełnosprawnym i starszym, które stanowią dużą grupę klientów. Charakter realizowanych zadań wymaga dostosowania pomieszczeń lokalu dla potrzeb terapeutycznych, spotkań grupowych i zespołowych.

2.15. Pozyskanie, modernizacja i wyposażenie nowej siedziby dla Filii Nr 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z uwagi na fakt, iż obecnie zajmowany lokal nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz uniemożliwia właściwą obsługę interesantów.

2.16. Pozyskanie lokalu dla Sekcji Pracy Socjalnej Nr 19 celem zapewnienia właściwych warunków pracy.

2.17. Utworzenie Sekcji Pracy Socjalnej Nr 4 przy ul. Lubartowskiej 59/2 w ramach zmian organizacyjnych w Filii Nr 1 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

2.18. W drugim kwartale bieżącego roku planowana jest zmiana siedziby Pionu ds. Świadczeń Socjalnych mieszczącego się obecnie przy ul. Glinianej 7 oraz Działu ds. osób niepełnosprawnych, który obecnie umiejscowiony jest przy ul. Tetmajera 21.

2.19. Zarówno Pion ds. Świadczeń Socjalnych jak i Dział ds. osób niepełnosprawnych mieścić się będzie w budynku przy ul. Zembrzyckiej 88. Na ten cel został zaadoptowany i dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy, winda, przystosowane toalety) budynek nieczynnego od wielu lat internatu Technikum Kolejowego. Nowa siedziba MOPR posiadać będzie dużą salę obsługi mieszkańców wyposażoną w elektroniczny system kolejkowy.

3. Inne zamierzenia.

3.1. Rozwój idei wolontariatu w poszczególnych komórkach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

3.2. Kontynuacja współpracy z Aresztem Śledczym w Lublinie w ramach porozumienia zawartego między Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie a Aresztem Śledczym w Lublinie.

3.3. Nawiązanie współpracy z Lubelską Spółdzielnią Socjalną „Koziołek” celem podjęcia działań mających na celu utworzenie Klubu Integracji Społecznej.

3.4. Działalność szkoleniowa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, umiejętności psychospołecznych oraz wiedzy prawnej niezbędnej w podejmowaniu

działań interwencyjnych i zapobiegawczych wobec rodzin z problemem przemocy, skierowana do służb społecznych oraz medycznych.

3.5. Udostępnianie usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych informatora „*W drodze do samodzielności*”.

3.6. Pozyskanie kandydatów na niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze.

3.7. Podpisanie umowy - zlecenia z 2 zawodowymi rodzinami zastępczymi o charakterze pogotowia rodzinnego.

3.8. Podpisanie umowy - zlecenia z kandydatem na zawodową - specjalistyczną rodzinę zastępczą.

3.9. Uszczegółowienia wymaga zakres kompetencji Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w stosunku do MOPR w związku z zarządzeniem nr 660/2007 prezydenta miasta Lublin z dnia 6 sierpnia 2007 roku w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Departamentu Trzeciego Zastępcy Prezydenta (rozdział VIII, § 44 - 45).

3.10. Wdrażanie rozwiązań systemowych na rzecz pomocy cudzoziemcom przy zaangażowaniu podmiotów instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej.

3.11. Przygotowanie służb społecznych do realizacji zadań, wynikających z *Ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw.*

DYREKTOR
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE
w Lublinie
A. Rudnik
mgr Antoni Rudnik